

ترسیم نقشه‌های کابینت ساده و مرکب

هدف‌های رفتاری: از فرآگیر انتظار می‌رود که در پایان این فصل :

- انواع مُلّه‌ها را شناسایی و دسته بندی کند.

- تصاویر کابینت ساده و مرکب را در نما و برش رسم کند.

- نقشه‌های اجرایی کابینت ساده و مرکب را از یکدیگر تمیز دهد.

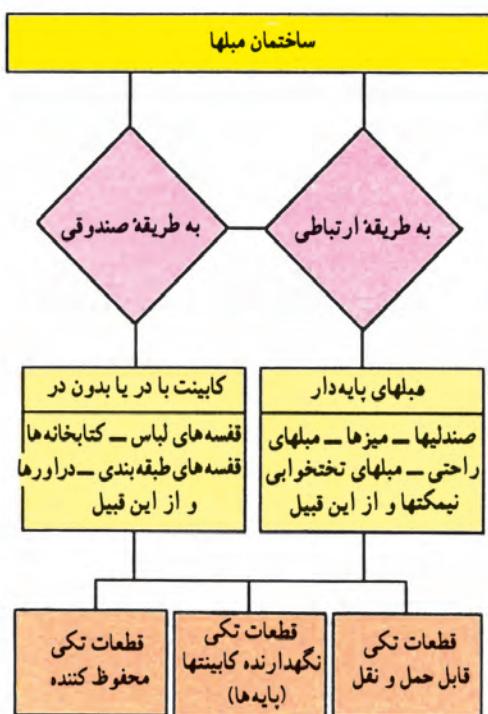
- نقشه توضیحی کابینت ساده و مرکب را شرح دهید.

- نقشه اجرایی کابینت ساده و مرکب را رسم کند.

- نقشه‌ی شабلون قطعات قوس‌دار کابینت را رسم کند.

۱۴ ساعت عملی – ۱۰ ساعت نظری

۳— ترسیم نقشه‌های کابینت ساده و مرکب

شکل ۱-۳— نمایش تقسیم‌بندی انواع مبل‌ها بر اساس قواعد ساخت

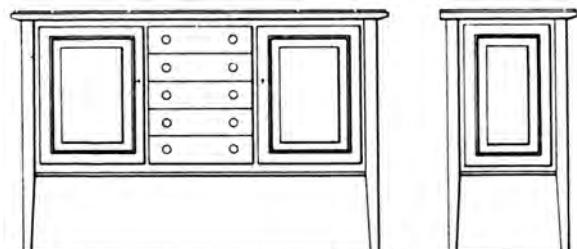
مبل‌ها اثیابی هستند که انسان روزانه با آن‌ها سر و کار دارد. آن‌ها مهمترین وسیله تجهیز و زیباسازی محیط زندگی و کار انسان به شمار می‌روند؛ از این رو در ساخت و تزئین آن‌ها باید نهایت دقیق، ذوق، سلیقه و ابتکار به کار رود.

مناسب‌ترین روش آموزش نقشه‌های فنی، ترسیم نقشه مبل‌هاست. در این نقشه‌ها می‌توان تمام مراحل ساخت از آسان تا دشوار و نیز امکانات طراحی تکنیک‌های مختلف را به خوبی نمایش داد. در این فصل ابتدا مبل‌های کابینتی را تقسیم بندی و شناسایی کرده سپس به نحوه‌ی ترسیم انواع نقشه آن‌ها می‌پردازیم.

۱-۳— شناسایی و دسته بندی مبل‌ها

از دیدگاه مصرف، مبل‌ها یا به عنوان یک صندوق جهت محفوظ ماندن وسایل به کار می‌روند، مانند انواع قفسه‌ها یا به

- تخته‌های نسبتاً باریک و هم عرض ساخته می‌شوند.
- کابینت‌های قاب دار: در این مبل‌ها صفحات، از قاب کنشکاف خورده همراه با صفحه چوبی داخل کنشکاف ساخته می‌شوند.
 - کابینت‌های صفحه‌ای: در این مبل‌ها صفحات، از انواع صفحات چوبی یا فشرده ساخته می‌شوند.
 - ب. بر اساس قطعات نگهدارنده صندوق (پایه) که در طرح‌های زیر می‌توانند ساخته شوند.
 - کابینت‌های بدون پایه: در این مبل‌ها بدن‌ها یکسره بوده از آن‌ها به عنوان پایه نیز استفاده می‌شود.
 - کابینت‌های پایه یکسره: در این مبل‌ها پایه به طور سراسری در تمام طول قطعه کار قرار می‌گیرد. صفحات به کاررفته نیز معمولاً کمی جلوتر از پایه قرار داده می‌شوند.
 - کابینت‌ها با پایه یا پاسنگ جدا: این مبل‌ها دارای پایه یا پاسنگ جداگانه هستند که در زیر صندوق نصب می‌شوند.
- شکل‌های ۲-۲ تا ۳-۴ نمونه‌هایی از انواع کابینت‌ها را در دو نمای اصلی و جانبی نشان می‌دهند.

شکل ۳-۳- کابینت پایه یکسره، روش قاب دار

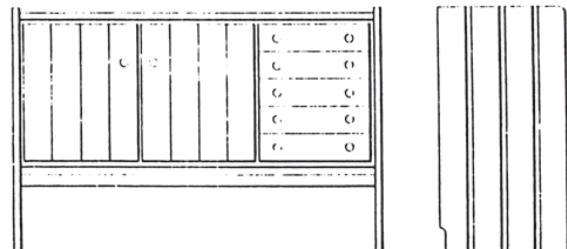
عنوان ارتباط دهنده فضاهای مورد استفاده قرار می‌گیرند، مانند انواع مبل‌ها جهت نشستن یا خوابیدن. به این ترتیب می‌توان آن‌ها را به دو گروه مبل‌های صندوقی یا کابینت و مبل‌های غیر صندوقی پایه‌دار تقسیم کرد (شکل ۱-۳). در اکثر موارد این دو گروه با هم ترکیب می‌شوند، مانند میز تحریر که کابینت مرکب نامیده می‌شوند.

۱-۳-۱- شکل و نوع ساخت کابینت‌ها: نوع چوب، رنگ و طرح سطوح خارجی مبل‌ها می‌تواند در زیبایی ظاهری و محل قرارگیری آن‌ها تأثیر بسیار مهم داشته باشد. در اینجا سلیقه و حساسیت به زیبایی جهت طراحی مبل‌ها در درجه اول اهمیت قرار می‌گیرد.

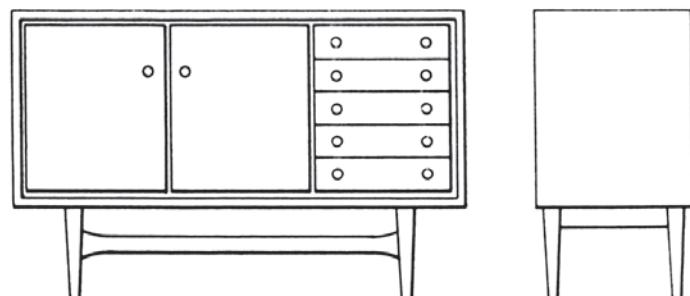
کابینت‌ها در انواع و اشكال گوناگون ساخته می‌شوند. برای سهولت در امر شناخت، آن‌ها را براساس ویژگی‌های زیر به دو دسته تقسیم می‌کنیم :

الف. بر اساس نحوه ساخت صفحات، یعنی بدن‌ها، کف، تاق، در و ... که در طرح‌های زیر می‌توانند ساخته شوند.

۱-۳-۲- کابینت‌های تخته‌ای: در این مبل‌ها صفحات، از

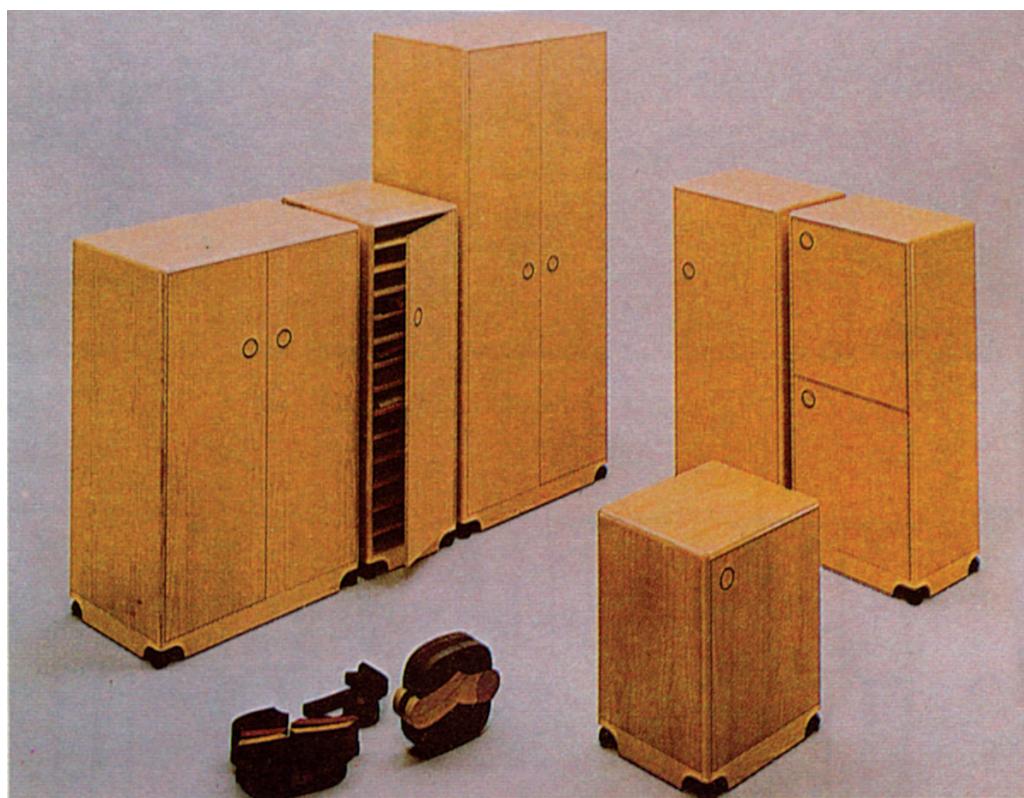

شکل ۲-۳- کابینت بدون پایه، روش تخته‌ای

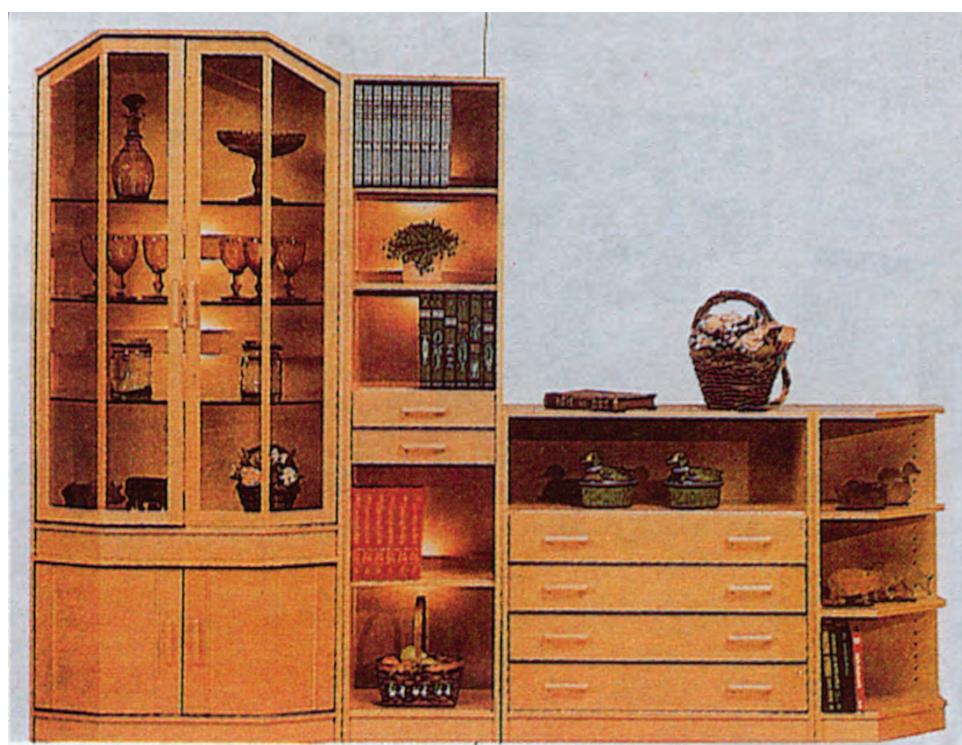

شکل ۴-۳- کابینت پایه جدا، روش صفحه‌ای

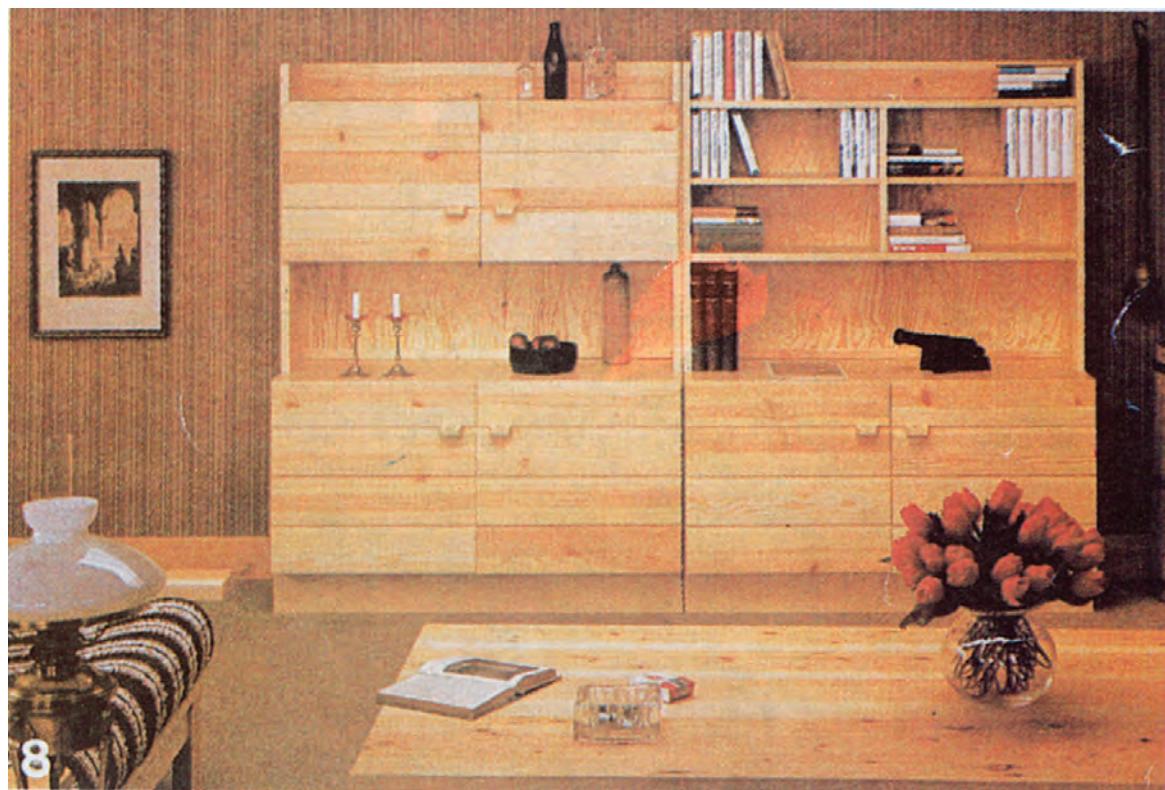
در شکل های ۵ تا ۳ نمونه هایی از انواع کابینت ها با روش های ساخت مختلف نشان داده شده است.

شکل ۳-۵- کابینت های صفحه ای با در و پایه های چرخ دار

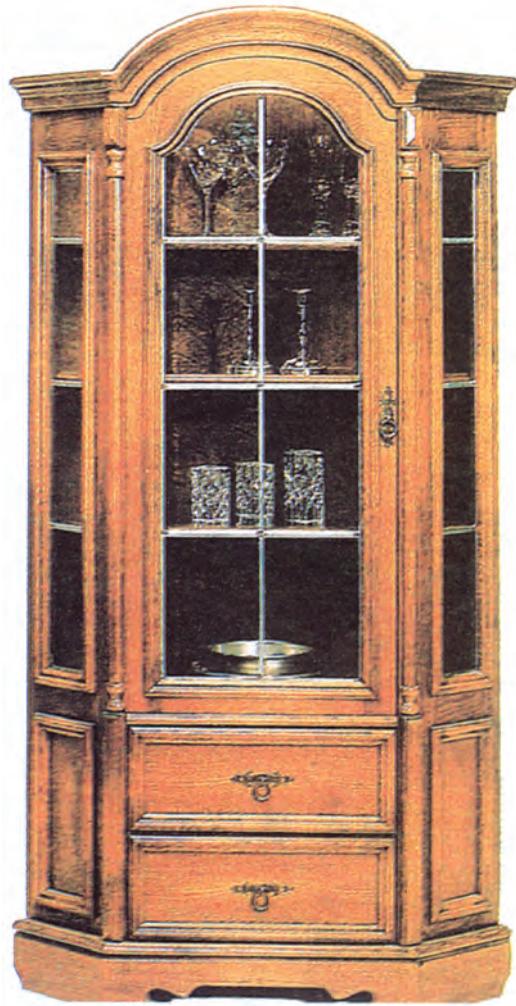
شکل ۳-۶- کابینت (کتابخانه و ویترین) روش صفحه ای، پا سنگ دار

شکل ۷-۳- کابینت (کتابخانه) روش تخته‌ای، پاسنگ دار

شکل ۸-۳- کابینت (قفسه اداری و میز تحریر) روش صفحه‌ای، بدنه‌ها به صورت پایه نیز هستند.

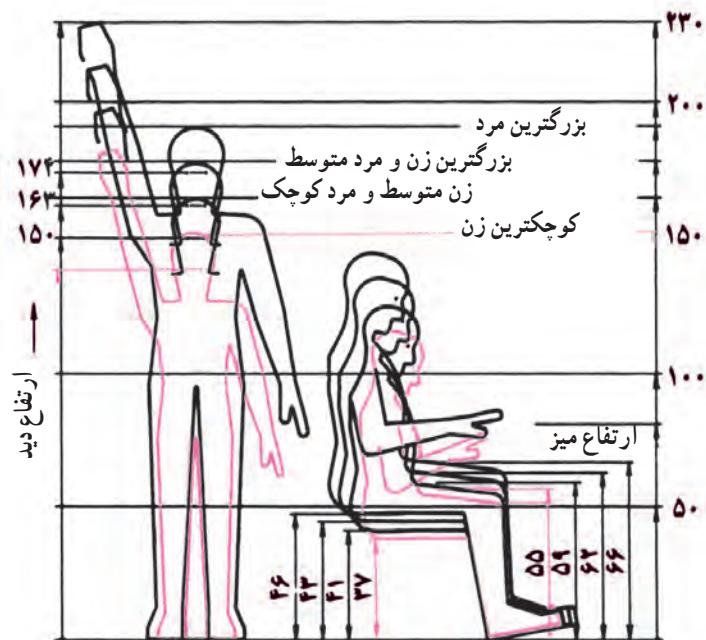
شکل ۳-۹ - کابینت (ویترین) روش قاب و صفحه چوبی، پاسنگ دار

شکل ۳-۱۰ - کابینت (کتابخانه) روش قاب و صفحه چوبی، پاسنگ دار

در ساخت یک مبل از اهمیت برخوردار است؛ مثلاً یک فرد باید بتواند به راحتی داخل کشوها را ببیند. تقسیم‌بندی داخل کابینت‌ها نیز باید بر حسب نوع استفاده از آن‌ها انجام گیرد؛ مانند میزهای تحریر یا قفسه‌های طبقه‌بندی شده. در ساخت مبل‌ها یا کابینت‌های نگهداری ظرف (بوفه) و نیز کابینت‌های نگهداری البسه (کمد لباس) باید اندازه‌های استاندارد شده بین‌المللی را کاملاً رعایت کرد.

۳-۱-۲- اندازه مبل‌ها: ملاک اندازه جهت ساخت بسیاری از وسایل، انسان است. اندازه‌های مهم مبل‌ها تابع اندازه بدن انسان است. شکل ۳-۱۱ مقایسه اندازه‌های بدن انسان را در چهار شخص کوچک و بزرگ نشان می‌دهد. اندازه‌ی ارتفاع نشستن و کارکردن در مورد بسیاری از مبل‌ها مانند کابینت آشپزخانه، مبل‌های دفتری و آموزشی استاندارد شده است. اما باید توجه داشت که اندازه‌های ارتفاع دید یا ارتفاع دسترسی نیز

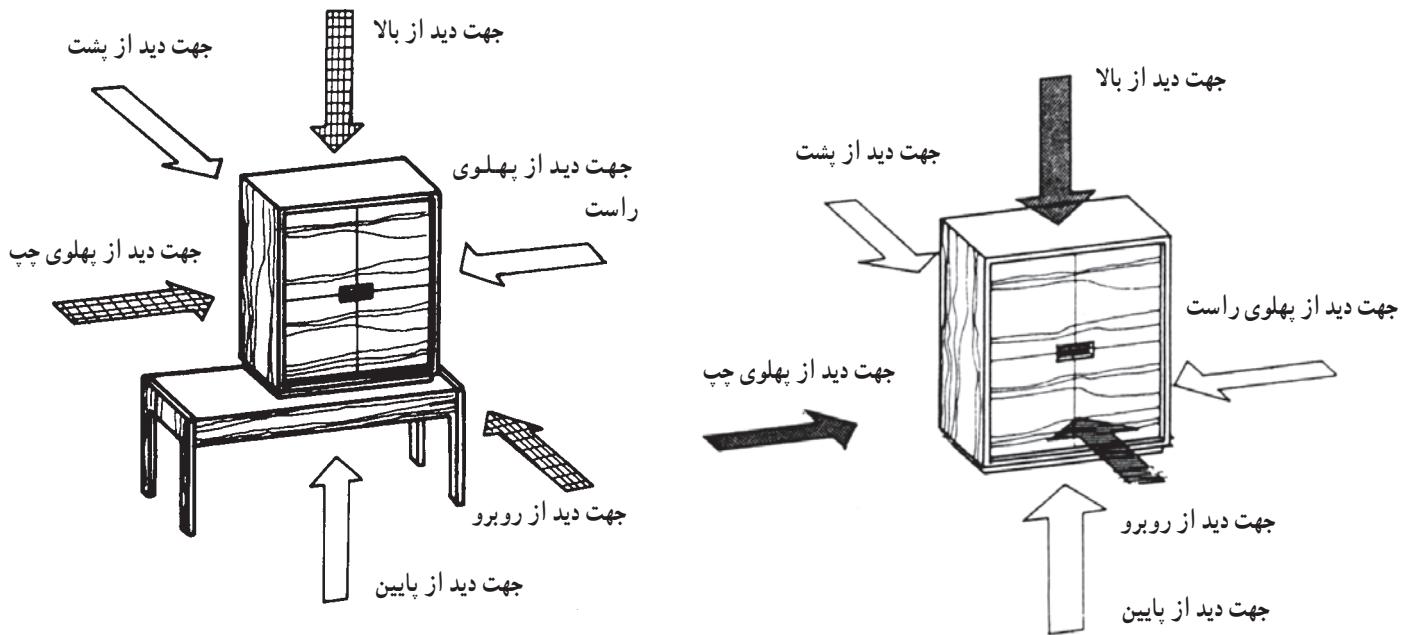
شکل ۳-۱۱- اندازه‌ی مبل‌ها تابع اندازه بدن انسان است.

یک زبان واحدی داشته باشند (زبان نقشه). به این دلیل نحوه ترسیم نماها، برش‌ها و همچنین محل قرارگیری آن‌ها و نیز چگونگی نمایش قطعه کار استاندارد شده‌اند.

۳-۲-۱- ترسیم نماها و محل قرارگیری آن‌ها: از یک جسم می‌توان شش تصویر رسم کرد که عبارتند از: تصویر از روی‌رو (نمای اصلی)، تصویر از پهلوی چپ (نمای جانبی از چپ)، تصویر از بالا (نمای سطحی)، تصویر از پهلوی راست (نمای جانبی از راست)، تصویر از پشت (نمای پشت) و تصویر از پایین (نمای پایین) (شکل ۳-۱۲ و ۳-۱۳). محل قرارگیری هر یک از تصاویر طبق قوانین بین‌المللی نقشه‌کشی بوده و استاندارد شده است.

۳-۳- ترسیم تصاویر کابینت ساده و مركب در نما و برش

چنانچه بخواهیم تصاویری از شکل ظاهری یک جسم را رسم کنیم، باید آن را به دقت از جهات مختلف مورد توجه قرار دهیم. اگر بخواهیم نحوه ساخت و طراحی آن برای ما روش شود باید جسم را کاملاً از یکدیگر جدا (تفکیک) کنیم؛ حتی باید محل‌های بسته آن را که قابل دید نیست، بیریم تا به خوبی قابل دید و درک شود. این گونه نماها یا برش‌ها به نقشه کش فنی امکان می‌دهد تا او بتواند شکل، طرح و ساختمان اجسام را به بهترین وجه نمایش دهد. برای این که نقشه رسم شده به وسیله اشخاص فنی نیز فهمیده شوند، باید نقشه کش، طراح و نیز سازنده

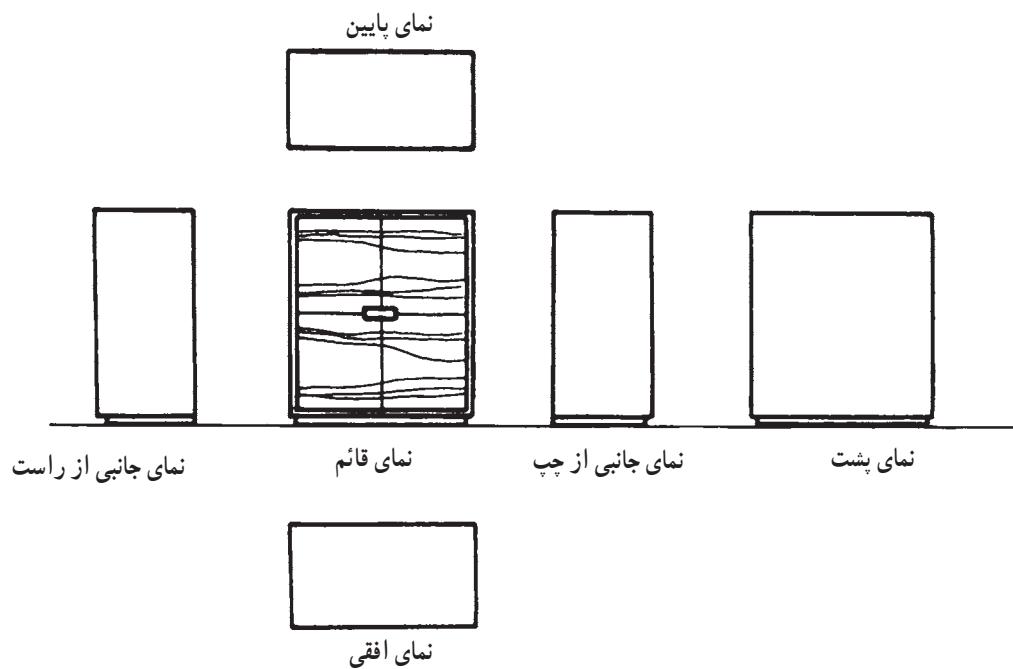

شکل ۱۲-۳-۱۳- امکانات دید از جهات مختلف در یک کابینت مرکب

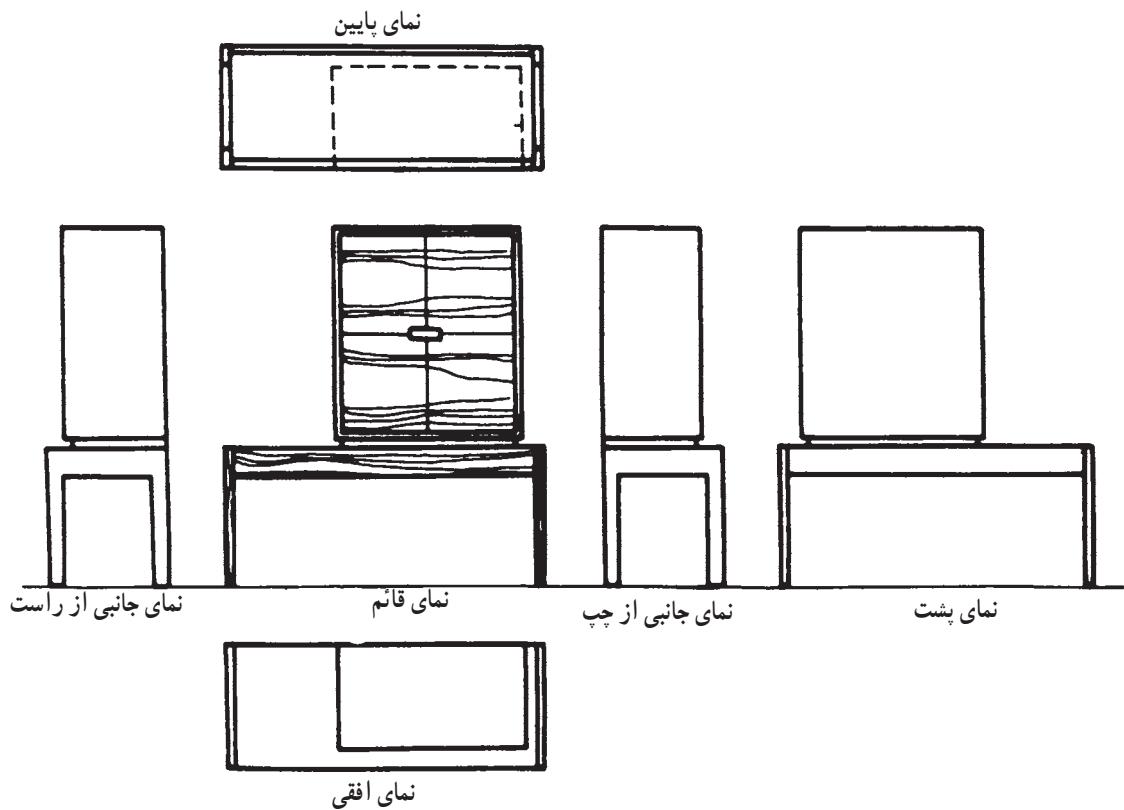
جلوی مبل به سمت پایین باید. تصویر از بالا نیز طوری در بالای نمای اصلی قرار می‌گیرد که جلوی مبل سمت بالا را نشان دهد. تصویر از پشت نیز پس از ترسیم نمای جانبی جسم، به سمت راست و پهلوی آن (نمای جانبی) قرار می‌گیرد (شکل ۱۴-۳ و ۱۵-۳).

شکل ۱۲-۳-۱۲- امکانات دید از جهات مختلف در یک کابینت ساده

تصویر از روپرتو اجسام مهم‌ترین تصویر بوده به عنوان نمای «اصلی» محسوب می‌شود. سمت راست آن محل قرارگیری تصویر از پهلوی چپ (نمای جانبی از چپ) و سمت چپ آن محل قرارگیری تصویر از پهلوی راست (نمای جانبی از راست) است. تصویر از بالا طوری در زیر نمای اصلی قرار می‌گیرد که

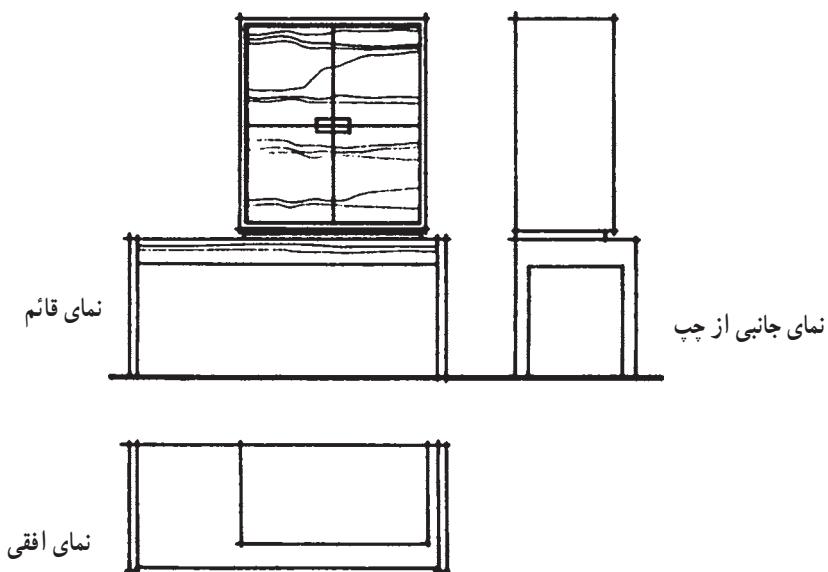
شکل ۱۴-۳-۱۴- محل قرارگیری تصاویر (نمایها) از یک کابینت ساده

شکل ۱۵-۳- محل قرارگیری تصاویر (نمایها) از یک کابینت مرکب

برای جلوگیری از هرگونه اشتباه و برداشت نادرست و نیز از چپ کفایت دارد و نیازی به سه تصویر نمای جانبی از راست، صرفه جویی در وقت، براساس قواعد نقشه کشی از شش تصویر نمای پشت و نمای پایین نیست (شکل ۱۶-۳).

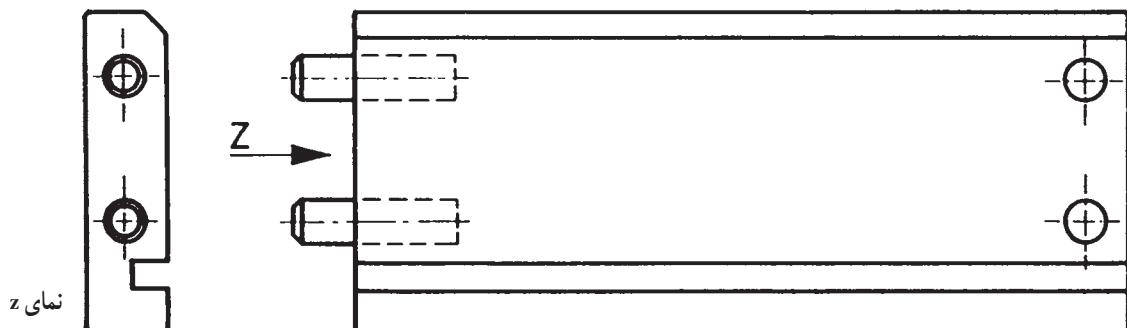
ذکر شده، سه تصویر یعنی نمای قائم، نمای افقی و نمای جانبی

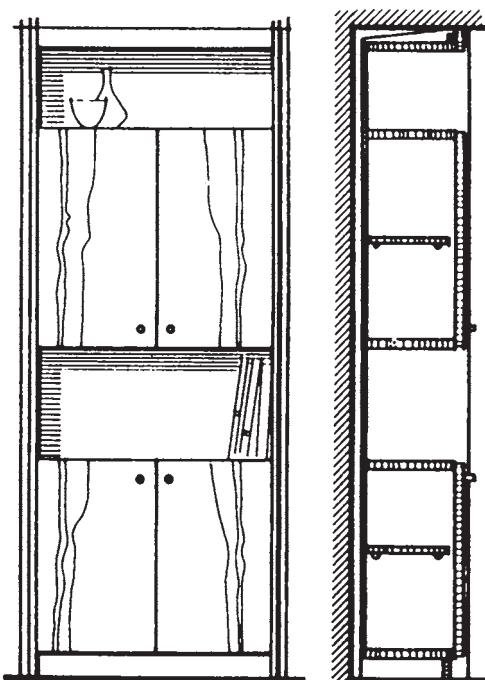
شکل ۱۶-۳- سه تصویر (نما) مورد نیاز از یک کابینت مرکب

جهت، باید بزرگتر از فلش‌های معمولی اندازه نویسی باشد. در آن صورت نمای جسم نیز مثلاً به صورت «نمای Z» مشخص می‌شود. اندازه حرف باید بزرگتر از اعدادی که در مقیاس معمولی نقشه نوشته می‌شوند، باشد (شکل ۳-۱۷).

چنانچه به دلایل فنی نقشه کشی نتوانیم از این قاعده پیروی کنیم، در آن صورت باید جهت دید را با یک حرف بزرگ لاتین و فلش مشخص کنیم. حرف مشخص کننده جهت دید، یکی از حرف‌های آخر حروف لاتین است. فلش نشان دهنده

شکل ۳-۱۷- نمای جانبی از چپ دیده شده و برخلاف قاعده در سمت چپ هم رسم شده است. فلش جهت دید و نمای Z، نمای ترسیم شده را مشخص کرده است.

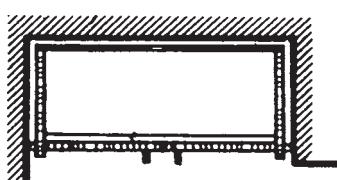

شکل ۳-۱۸- کایینت دیواری با رسم برش‌های عمودی و افقی به جای نماهای جانبی و افقی

در مورد کایینت‌هایی که داخل دیوار قرار می‌گیرند یا درها و پنجره‌ها، رسم نمای افقی و جانبی مورد نیاز نیست؛ به این جهت باید به جای نمای افقی، یک برش در نمای افقی و به جای نمای جانبی یک یا چند برش در نمای جانبی ترسیم کرد (شکل ۳-۱۸).

۳-۲-۱- انتخاب نمای قائم: نمای مهم کایینت‌های تکی یا کایینت‌های دیواری، نمای روبروی آن‌ها هستند که به عنوان نمای قائم انتخاب می‌شوند. این نما جهت و موقعیت بهتر استفاده از کایینت را نشان می‌دهد. در کایینت‌های تقسیم‌کننده فضای جالب ترین طرف آن به عنوان نمای قائم انتخاب می‌شود. به این ترتیب طرف مقابل آن نمای پشت خواهد شد. در مورد میز تحریر که به طور آزاد در اتاق قرار داده می‌شود، آن طرفی که استفاده کننده می‌نشیند به عنوان نمای قائم انتخاب می‌شود.

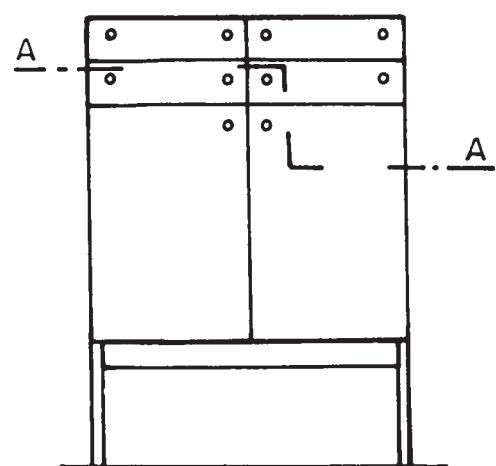
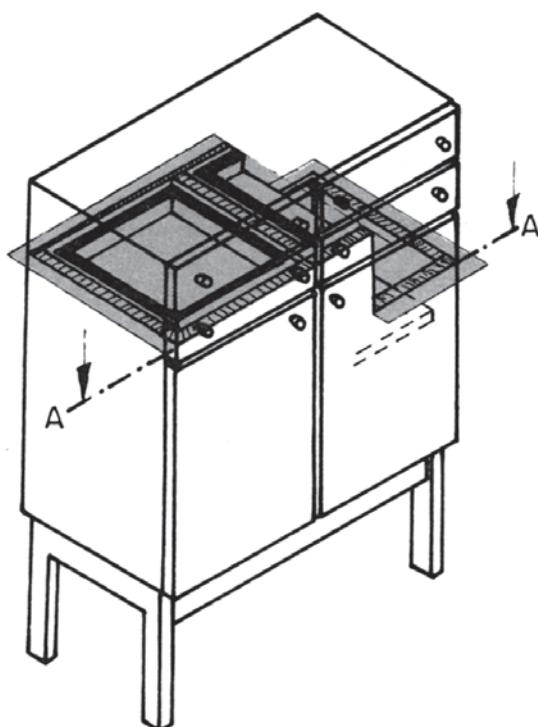
۳-۲-۲- ترسیم برش‌ها: برش تصویری از مقطع جسمی است که آن را به طور فرضی در یک یا چند سطح بریده باشند. برش‌ها باید بتوانند داخل جسم را مشخص کنند و توضیحات لازم را در مورد نحوه ساخت اجسام به ما بدهند. به این جهت باید جسم در محل‌هایی بریده شود که مهمترین و بیشترین تکنیک‌های ساخت به خوبی دیده شوند. کلیه برش‌ها

برش قطعات مختلف جسم را در جهت عرض و عمق آن و نیز ضخامت صفحات به کار رفته، موقعیت قرارگیری قطعات بریده شده کاینت‌ها مثلاً نحوه قرارگیری درها و لولای آن‌ها بهویژه موقعیت بسته شدن و روی هم قرارگیری درها در وسط، اتصالات گوشه کشوها، ساختمان پشت بند و غیره را نشان می‌دهد (شکل‌های ۳-۱۹ تا ۳-۲۲).

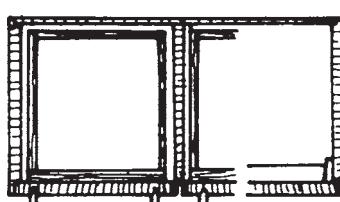
فقط در نماهای ذکر شده اجرا می‌شوند. از برش مجدد قطعات بریده شده باید خودداری کرد. برش‌های مورد نیاز عبارتند از: برش در نمای قائم یا برش پیشانی، برش در نمای افقی یا برش افقی و برش در نمای جانبی یا برش عمودی.

— برش در نمای افقی یا برش افقی: در این برش صفحه‌ای به موازات افق از جسم عبور کرده آن را به دو قسمت تقسیم می‌کند. از جهت دید نمای افقی (بالا) به آن نگاه می‌کنیم. این

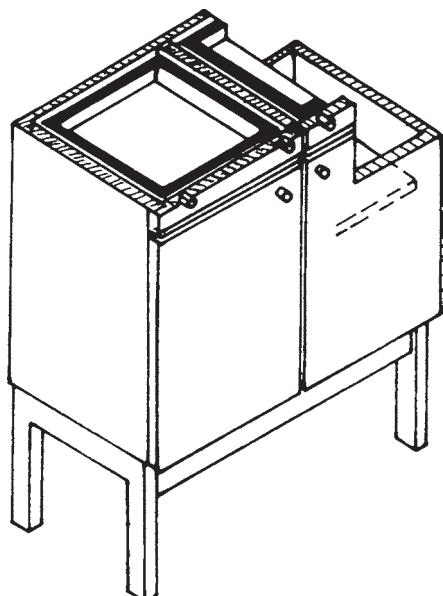

شکل ۳-۱۹- نمای قائم همراه با مسیر برش A—A (افقی)

شکل ۳-۲۰- صفحه برش جسم را بریده به دو قسمت تقسیم کرده است.

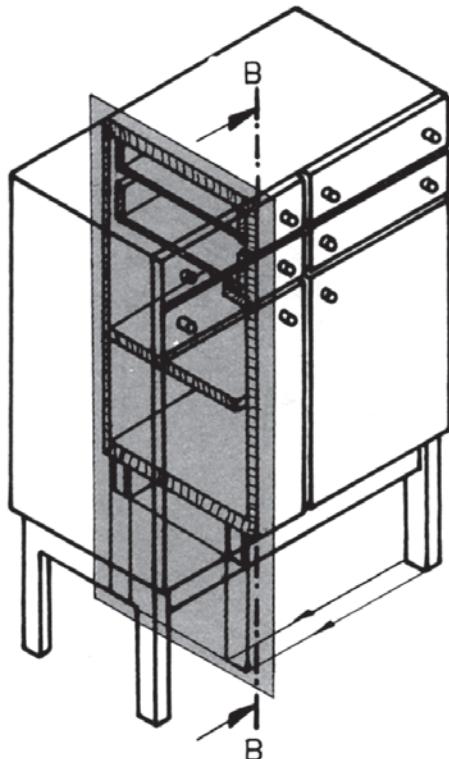

شکل ۳-۲۲- برش حاصل که در جهت A—A دیده و ترسیم شده برش افقی است.

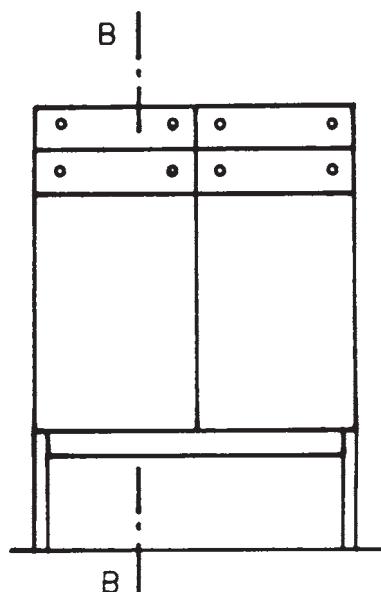
شکل ۳-۲۱- قسمت بالایی جسم و صفحه برش برداشته شده، ناظر از جهت فلاش به باقیمانده جسم نگاه می‌کند.

شده کایست ها مثلاً برش افقی کشوها، جلو و عقب جعبه، قید جلو و عقب بهویزه قطعات پاسنگ، برخورد قسمت بالا و پایین در با کف و تاق، پشت بند و غیره را به ما نشان می دهد (شکل های ۳-۲۶ تا ۳-۲۴).

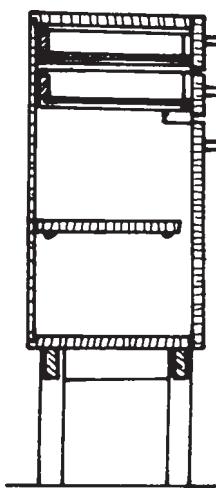

شکل ۳-۲۴—صفحه برش از جسم عبور کرده آن را به دو قسمت تقسیم کرده است.

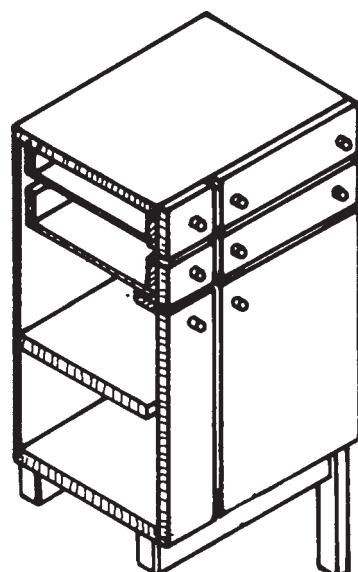
— برش در نمای جانبی یا برش عمودی: صفحه ای به طور عمودی و موازی با صفحه نمای جانبی از جسم عبور می کند. طبق قاعده از چپ به آن نگاه کرده برش را رسم می کنیم. برش عمودی، قطعاتی را که در جهت ارتفاع و عمق جسم و نیز ضخامت صفحات به کار رفته، موقعیت قرارگیری قطعات بریده

شکل ۳-۲۳—نمای قائم همراه با مسیر برش B-B (عمودی)

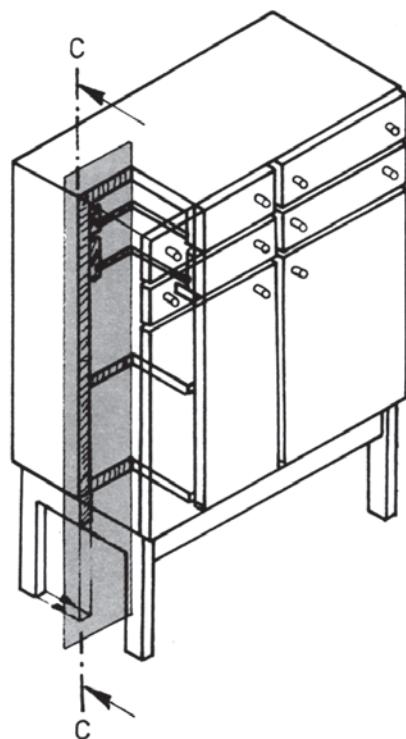

شکل ۳-۲۶—برش حاصل که در جهت B-B دیده و رسم شده برش طولی است.

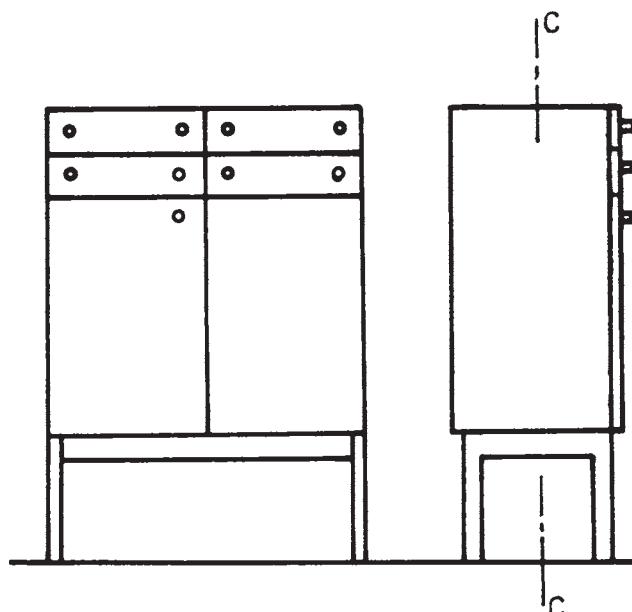
شکل ۳-۲۵—قسمت جلوی دید و صفحه برش برداشته شده، ناظر از جهت فلاش به باقیمانده جسم نگاه می کند.

گوشه صفحات فشرده مقطع قطعات کشو، هدایت کننده کشوها، مقطع قیدهای پایه وغیره را نشان می دهد (شکل های ۳-۲۷ تا ۳-۳۰). ترتیب ترسیم برش ها روی کاغذ نقشه کشی طبق قاعده ترتیب رسم تصاویر (نمایها) است (شکل ۳-۳۱).

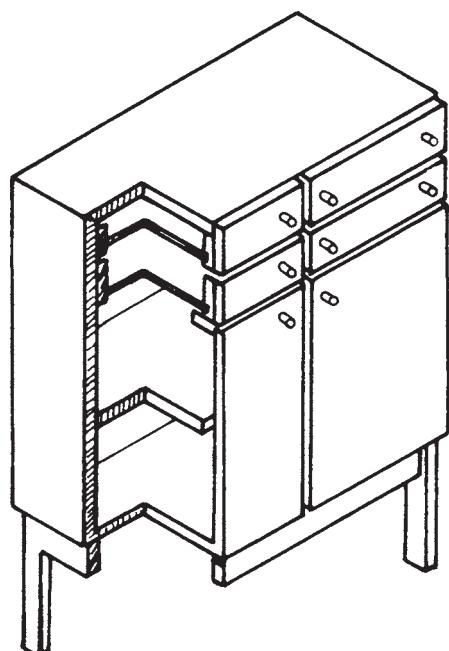

شکل ۳-۲۸—صفحه برش از جسم عبور کرده آن را بریده است.

—برش در نمای قائم یا برش پیشانی: در این برش صفحه ای به موازات صفحه نمای اصلی و عمود بر صفحه جانبی از جسم عبور می کند. پس از برش از رویرو به آن نگاه کرده آن را ترسیم می کیم. این برش به ندرت به طور کامل رسم می شود. برش پیشانی، قطعاتی را که در ارتفاع جسم به کار رفته، اتصالات

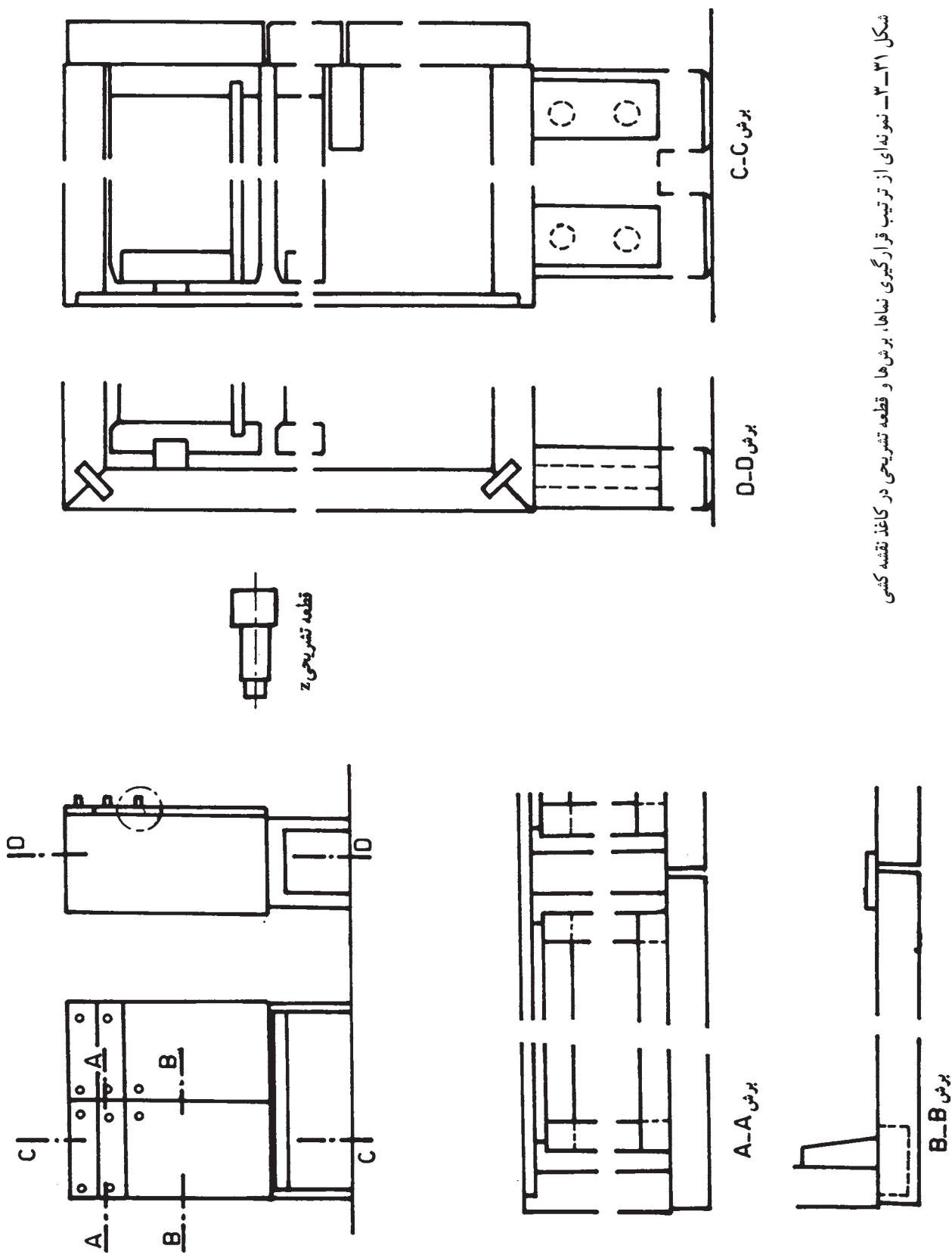
شکل ۳-۲۷—رسم دو نمای همراه با مسیر برش C-C (پیشانی)

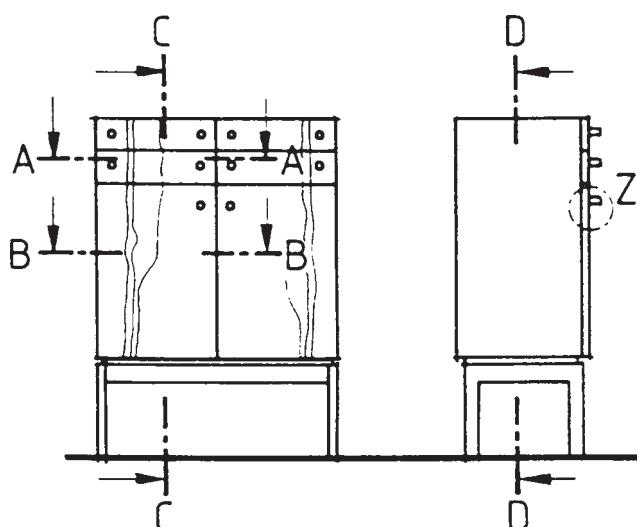
شکل ۳-۲۹—برش حاصل که در جهت C-C دیده و رسم شده برش پیشانی است.

شکل ۳-۲۹—قسمت جلوی دیده و صفحه برش برداشته شده، ناظر از جهت فلش به باقیمانده جسم نگاه می کند.

شکل ۱۳-۳- نمای از ترتیب قرارگیری نهاد، برش‌ها و قطعه تشریحی در کاشف نقشه کشی

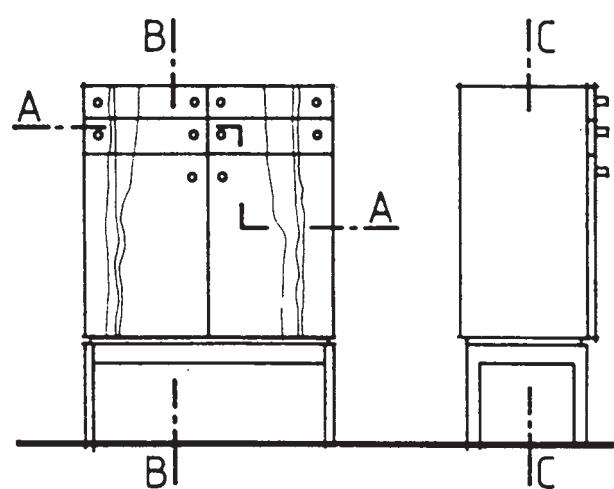

به سطح دیگری ببریم (برش شکسته)، باید تغییر مسیر را در نما ترسیم کنیم. هر یک از برش‌ها با حروف بزرگ لاتین مشخص می‌شوند. این حروف بالا یا پایین و یا در طرفین مسیر برش نوشته می‌شود؛ مثلاً برش A—B، B—A (شکل ۳-۳۲ و ۳-۳۳).

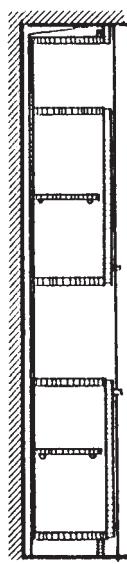

شکل ۳-۳۳- طریقه ترسیم مسیر برش برای برش افقی A—A، برش افقی B—B، برش عمودی C—C و برش پیشانی D—D با فلاش جهت دید.

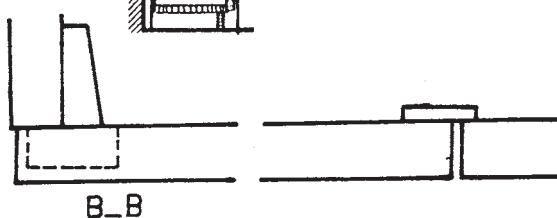
رسم مسیر برش: در مورد برش‌هایی که به خوبی واضح نیستند باید مسیر برش در روی ناما مشخص شود. این کار با رسم خط و نقطه در نمای موردنظر صورت می‌گیرد. این خط به طور سراسری در جسم رسم نمی‌گردد، بلکه فقط در دو سمت آن کفايت می‌کند. چنانچه لازم باشد برش را تغییر مسیر دهیم و

شکل ۳-۳۲- طریقه ترسیم مسیر برش افقی A—A با تغییر مسیر (برش شکسته) برش عمودی B—B و برش پیشانی C—C بدون فلاش جهت دید.

شکل ۳-۳۴- برش کامل

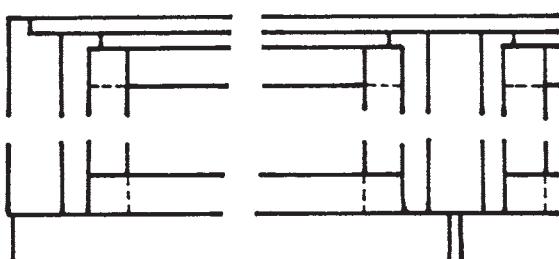

شکل ۳-۳۵b- برش نیمه B—B (افقی)

برش‌ها می‌توانند به صورت برش کامل، برش نیمه یا برش جزئی رسم شوند.

— برش کامل: این برش تمام کار را نمایش می‌دهد (شکل ۳-۳۴).

— برش نیمه: این برش نصف کار را نمایش می‌دهد و اغلب در مورد اجسام قرینه به کار می‌رود (شکل ۳-۳۵ برش A—A و B—B).

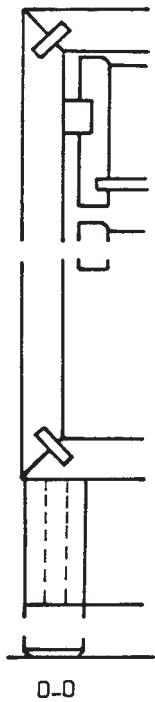

شکل ۳-۳۵a- برش نیمه A—A (افقی)

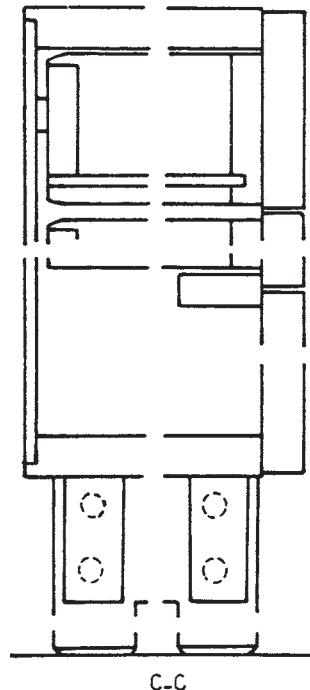
می‌شوند نیز اغلب به صورت برش جزئی ترسیم می‌شوند (شکل ۳-۳۶).

۳-۳۶ برش C-C و D-D.

— برش جزئی: این برش‌ها نکات مهم ساخت را در قطعه کار نمایش می‌دهد. برش‌های پیشانی اغلب به صورت برش جزئی ترسیم می‌شوند. نقشه اجرایی کارهایی که به صورت تکی ساخته

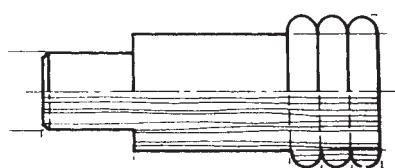
شکل ۳-۳۶- برش پیشانی D-D به صورت جزئی

شکل ۳-۳۶- برش طولی C-C به صورت جزئی

برای این که سطوح بریده شده از سطوح نما به خوبی متمایز شود. سطوح بریده شده را هاشور می‌زنند؛ از این رو در برش‌های سطوح مربوط به ناماها نباید به هیچ عنوان هاشور زده شوند. نوع هاشور بستگی به نوع جنس و ساخت صفحات و مواد مصرفی دارد (به فصل اول مراجعه شود). هاشورها به طور معمول با خطوط نازک و به رنگ سیاه زده می‌شوند. در نقشه‌های ترکیبی بزرگ گاه ممکن است برش‌ها داخل یکدیگر رفته درک آن را مشکل سازند. برای جلوگیری از هر گونه اشتباه استثنائاً برای نقشه‌های صنایع چوب برش‌ها را با هاشورهای رنگی مشخص می‌کنند. هاشور برش‌های عمودی با رنگ آبی، برش‌های افقی با رنگ قرمز و برش‌های پیشانی با رنگ قهوه‌ای روش زده می‌شوند.

— تشریح قطعات در نمای برش: چنانچه قطعه یا قسمت‌هایی از کار نیاز به تشریح پیشتر داشته و لازم باشد که به صورت ویژه‌ای ترسیم شود، آن‌ها را از کار خارج کرده به صورت جداگانه و با مقیاس بزرگتر ترسیم می‌کنیم. مقیاس بزرگ شده باید نوشتند شود. محلی که قطعه مورد تشریح قرار گرفته با رسم دایره‌ای به وسیله خط و نقطه و حرف بزرگ لاتین مشخص می‌شود. برای این که این حرف با حروف ویژه برش‌ها اشتباه نشود، از حرف‌های آخر استفاده می‌کنیم؛ مثال: قطعه تشریحی Z (شکل ۳-۳۷).

شکل ۳-۳۷- نمایش قطعه Z به صورت نیم دید، نیم برش

نقشه‌های اجرایی، اسناد و مدارکی هستند که برای ساخت

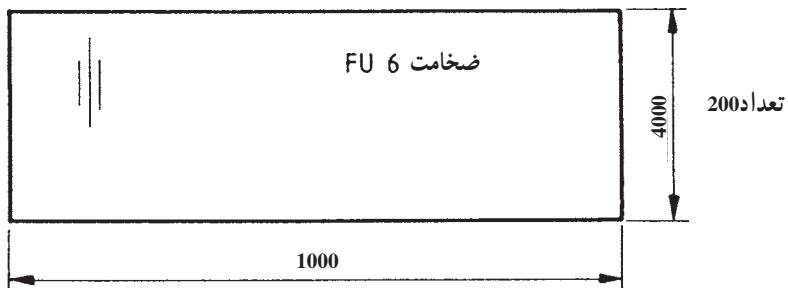
امتحانات کار عملی پایان دوره نیز اغلب نقشه‌های کار اجرایی در مقیاس ۱:۱ بانها و برش‌های لازم ترسیم می‌شوند. برای درک و شناسایی بهتر برش‌ها از یکدیگر، برش افقی را با رنگ قرمز، برش عمودی را با رنگ آبی و برش پیشانی را با رنگ قهوه‌ای هاشور زده و مشخص می‌کنند.

در نقشه‌های کلی بزرگ که با مقیاس ۱:۱ رسم می‌شوند، باید از محل‌های مهم تریک نقشه کلی در مقیاس کوچکتر ۱:۵- ۱۰ و یا ۱:۲۰ ترسیم شود؛ به این ترتیب راحت تر می‌توان آن قسمت‌ها را بررسی کرد. در نقشه‌های کلی تمام اندازه‌های عملیات کارگاهی نباید داده شود، مشروط به آن که قطعات مهم از کار پیرون آورده شده به صورت تشریحی ترسیم شوند. در هر صورت باید کلیه اندازه‌های مورد نیاز جهت تنظیم لیست چوب مصرفی و لیست قطعات نوشته شود (شکل ۳۸-۴).

محصولات صنعتی یا قطعات تولیدی به کارمی‌روند. در این نقشه‌ها کلیه مراحل اجرای کار باید به روشی معلوم بوده تمام اطلاعات لازم جهت تولید را دارا باشند. بر حسب نوع ساخت هر قطعه کاری مانند تک سازی، سری سازی و انبوه‌سازی یا بر حسب بزرگی قطعه کار یا بزرگی پروژه، باید نقشه‌های کلی، نقشه‌های برش جزئی، نقشه‌های جزئی یا نقشه‌های راهنمای ترسیم شوند.

۱-۳-۳- نقشه‌های کلی: در نقشه‌های کلی، قطعه تولیدی را در نماها و برش‌های لازم در حالت سوار شده به مقیاس ۱:۱ یا به مقیاس کوچکتری نمایش می‌دهند.

— نقشه‌های کلی در مقیاس ۱:۱: این نقشه‌ها قطعه کار را در اندازه طبیعی خود نمایش می‌دهند. قطعات قرینه به صورت نصفه (اغلب کمی بیشتر از خط تقارن) رسم می‌شوند. این نقشه‌ها به ویژه در کارهای تک سازی مورد استفاده دارد. امروزه در

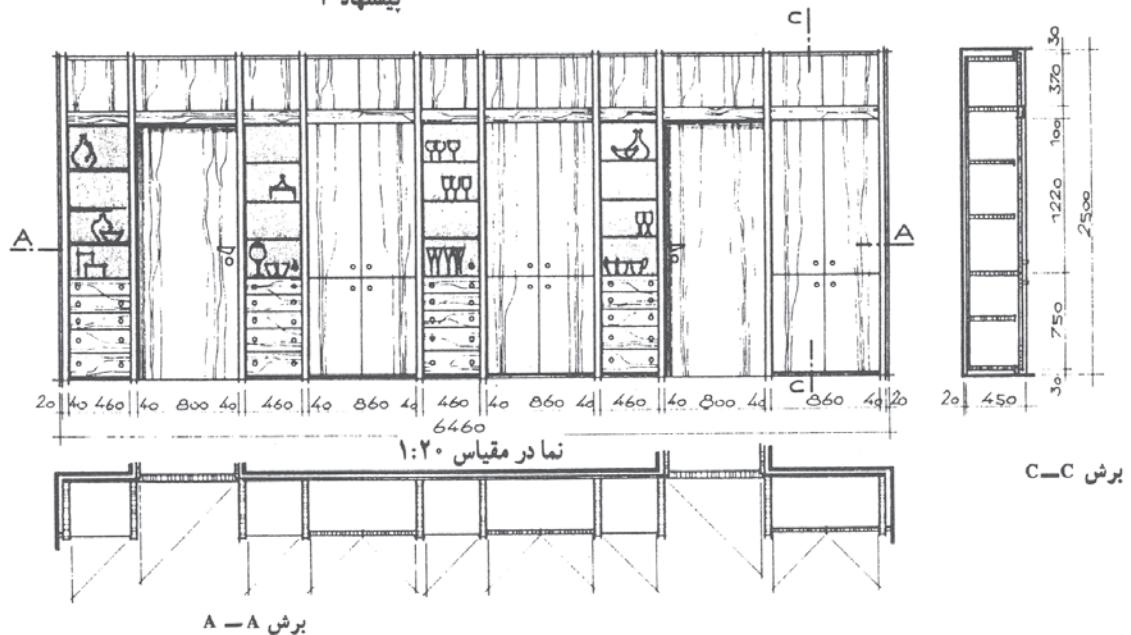
شکل ۳۸-۳- اندازه‌های مورد نیاز از یک قطعه، جهت تنظیم لیست چوب و لیست قطعات

نوشت: به طوری که نقشه به طور مستقیم به عنوان مدرک ساخت جهت اجرا مورد استفاده قرار گیرد.

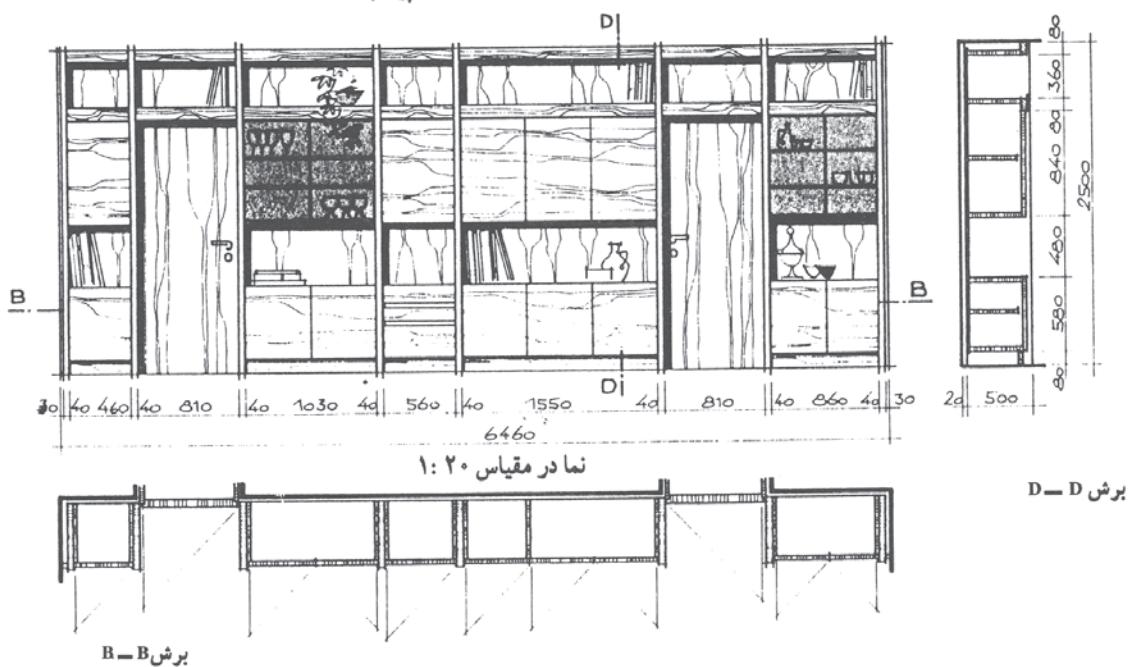
۲-۳-۳- نقشه‌های راهنمای: این نقشه‌ها به دو صورت می‌تواند باشد: یکی به صورت نقشه کلی در مقیاس ۱:۱ و دیگری نقشه‌ای که برش‌های قطعه کار را به صورت جداگانه نمایش دهد. این نقشه نیز به مقیاس ۱:۱ روی قطعه سه‌لایی، مقوا، صفحه چوب و امثال آن رسم می‌شود. در شرایط ویژه‌ای ترسیم یک برش پیشانی برای نقشه راهنمای کافی است. برای درک و شناخت سریعتر برش‌ها می‌توان در اینجا نیز مانند نقشه‌های کلی، برش‌ها را با رنگ‌های متداول هاشور زد. نقشه‌های راهنمای با برش افقی بیشتر در قطعات تک سازی مورد

نحوه کلی در مقیاس کوچک شده ۱:۵- ۱۰- ۱:۲۰ یا ۱:۵۰: اصولاً این نقشه‌ها فقط یک دید کلی از فرم و شکل پروژه را نمایش می‌دهند؛ بویژه در ارتباط با نقشه‌های شکل‌دهی (نماسازی) (شکل ۳-۳۹). پروژه‌های بزرگ مانند پوشش دیوارها با قفسه‌های مختلف باید با نقشه کلی در مقیاس کوچکتر نمایش داده شوند. در این صورت لازم است حداقل اندازه‌های مورد نیاز نماسازی داده شود. برای اجرای پروژه، باید اغلب برش‌ها به ویژه برش‌های قطعات و محل‌های تشریحی به مقیاس ۱:۱ ترسیم شوند. برای نمایش کارهای کوچکتر در نقشه کلی به مقیاس کوچک می‌توان تمام اندازه‌های مورد نیاز ساخت (عملیات کارگاهی) و نیز کلیه اندازه‌های خارجی را

پیشنهاد ۱

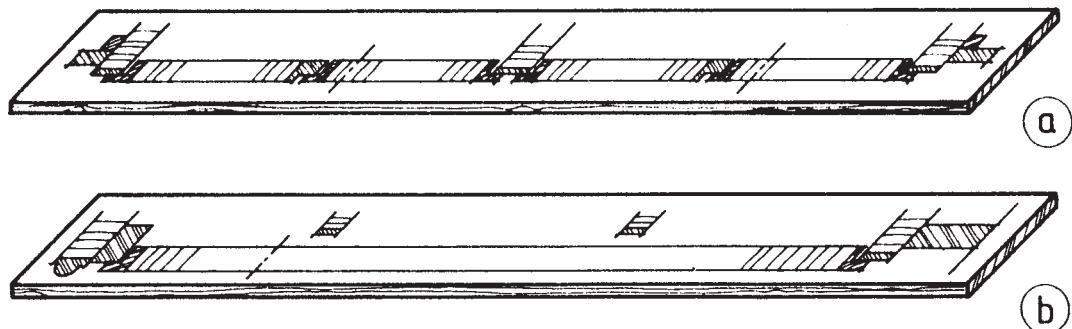
پیشنهاد ۲

شکل ۳-۳۹—نقشه شکل دهی (نماسازی) در دو پیشنهاد ۱ و ۲

آن منتقل می‌شوند، می‌توان از اندازه نویسی روی نقشه راهنمایی صرف نظر کرد (شکل ۴۰-۳).

استفاده قرار می‌گیرند. از آنجا که در نقشه‌های راهنمایی اندازه‌ها به خوبی مشخص هستند یا در صورت لزوم از روی قطعه کار به

شکل ۴۰-۳- نقشه راهنمایی از برش افقی (a) و برش عمودی (b)

که قطعات زیادی داخل آن‌ها نصب می‌شود (انواع کشوها، طبقه‌بندی‌ها). معمولاً امکان رسم نقشه تشریحی در مقیاس ۱:۱ برای این قطعات وجود ندارد؛ از این رو باید برش‌های لازم را در مقیاس کوچکتر و به صورت نقشه کلی ترسیم کرد.

نقشه‌های برش جزیی بیشتر در صنایع چوب مورد استفاده قرار می‌گیرند. این نقشه‌ها برای کارهای سری سازی و تک‌سازی مناسب بوده برحسب نوع ساخت، دارای ویژگی‌های مخصوص به خود هستند. نقشه‌های برش جزیی در کارهای سری سازی نقش کنترل کننده نقشه تشریحی قطعه را دارند. در این نقشه‌ها هر یک از قطعات با شماره وضعیت مشخص می‌شوند. بالای جدول مشخصات تک تک قطعات به صورت لیست نوشته می‌شود (شکل ۴۱-۳). در کارهای تک سازی نقشه برش جزیی اغلب به صورت یک نقشه شکل دهی و اجرایی با هم مورد استفاده قرار می‌گیرد، خواه این نقشه به عنوان مدرک ساخت کارگاه بوده یا آن که به منظور ارائه به مشتری جهت دیدن پروژه باشد. در نقشه کلی نماهای جلوی دید در مقیاس کوچک مناسب با نوع استفاده از کاینت به صورت ساده و مسطح یا برجسته و زنده تزیین می‌شود. قطعات تشریحی نیز کم و بیش از کار بیرون آورده شده جداگانه در مقیاس ۱:۱ ترسیم می‌شوند.

۳-۳-۳- نقشه‌های برش جزیی: در نقشه‌های برش جزیی تکنیک‌های مهم ساخت به صورت برش و در مقیاس ۱:۱ نمایش داده می‌شوند. در این برش‌ها قسمت‌های کم اهمیت که بین قسمت‌های تشریحی قرار می‌گیرند، به دلیل غیر ضرور بودن حذف می‌شوند. به این ترتیب مثلاً در یک برش افقی کاینت می‌توان تمام تکنیک‌های مهم قابل تشریح مانند محل نصب یراق‌ها به در، نحوه قرارگیری درها روی یکدیگر، نحوه نصب پشت‌بند را در کمترین محل ترسیم کرد. این برش‌ها روی کاغذ نقشه کشی با ترتیب ویژه‌ای رسم می‌شوند. برش‌های جزیی طوری ترسیم می‌شوند که نشان دهنده با یکدیگر در ارتباط کامل هستند؛ درست مثل یک نقشه کلی، با این تفاوت که در اینجا قسمت‌های غیر ضروری قطعه کار رسم نشده و در عوض، نکات مهم ساخت به صورت فشرده تر رسم شده‌اند. چنانچه به این مطلب توجه نشود، در آن صورت از برش جزیی به خوبی نمی‌توان استفاده کرد.

برای این که تجسمی از تمام قطعه کار تولیدی داشته باشیم و نیز بتوانیم خط ویژه مسیر برش را در محل مناسب ترسیم کنیم، باید برای هر برش جزیی یک نقشه کلی نیز رسم شود. در نقشه کلی، نماها و در صورت لزوم برش‌هایی در مقیاس کوچکتر (۱:۱۰ و ۱:۲۰) رسم می‌شوند؛ به ویژه در کارهایی

قرار گرفتن) دچار هیچ نوع اشکالی نشود. تنها با این روش کار می‌توان از دور ریز، اتلاف وقت، دوباره کاری، شکایات و کاربرگشتی کاست. از نقشه‌ی برش جزئی می‌توان یک دید کلی راجع به متعلقات هر قطعه به دست آورد (شکل ۳-۴۲).

— نقشه‌های جزئی گروهی: در این نقشه‌ها یک گروه از قطعاتی که به یکدیگر ارتباط دارند با هم نمایش داده می‌شوند؛ مثلاً می‌توان قطعات یک کشو یا قطعات صفحات فشرده یک کار را با هم در نقشه جزئی به صورت گروهی ترسیم کرد. قطعات می‌توانند به صورت سر هم شده یا باز رسم شوند (شکل ۳-۴۳).

۳-۵— نقشه و سایل اجرایی (ساخت): در کنار ماشین‌آلات و ابزارها، وسایل کمکی دیگری نیز که در ساخت مبلمان سپیار مؤثرند، به کار می‌روند. این وسایل کمکی عبارتند از: دستگاه‌های هدایت کننده قطعه کار در ماشین‌کاری‌ها، دستگاه‌های قید و بند (تنظیم و نگاهداری کار برای عملیات کارگاهی)، ابزارهای بستن و محکم کردن قطعه کار، ابزارهای اندازه‌گیری ویژه، ابزارهای برند ویژه و ... در سپیاری از موارد باید این وسایل در کارگاه فلز کاری یا ماشین ابزار همان مؤسسه ساخته و به کارگاه صنایع چوب ارسال شود. در این صورت لازم است نقشه‌های اجرایی ویژه‌ای جهت ساخت این گونه وسایل ترسیم شود. این نقشه‌ها می‌توانند به صورت نقشه کلی یا برش جزئی ترسیم شوند.

۶-۳— نقشه‌های مدل: برای ساخت قطعات استاندارد از مواد مصنوعی، قطعات بزرگ و غیره، مدل‌هایی از چوب یا از سایر مواد ساخته می‌شوند. برای ساخت این مدل‌ها باید نقشه ویژه مدل ترسیم شود. نقشه‌های مدل اغلب به صورت نقشه کلی رسم می‌شوند.

۴-۳— نقشه توضیحی
نقشه‌ها تنها به عنوان مدرک ساخت یا نمایش ظاهری اجسام به کار نمی‌روند، بلکه در محدوده کار مدیریت کارخانه و به ویژه در سالان موتناز نقش بسیار مهم توضیحی را ایفا می‌کنند.
۱-۳— نقشه‌ی پیشنهادی: این نقشه برای تشریح بیشتر یک مناقصه و دادن اطلاعات بهتر پیشنهاد به کار می‌رود.

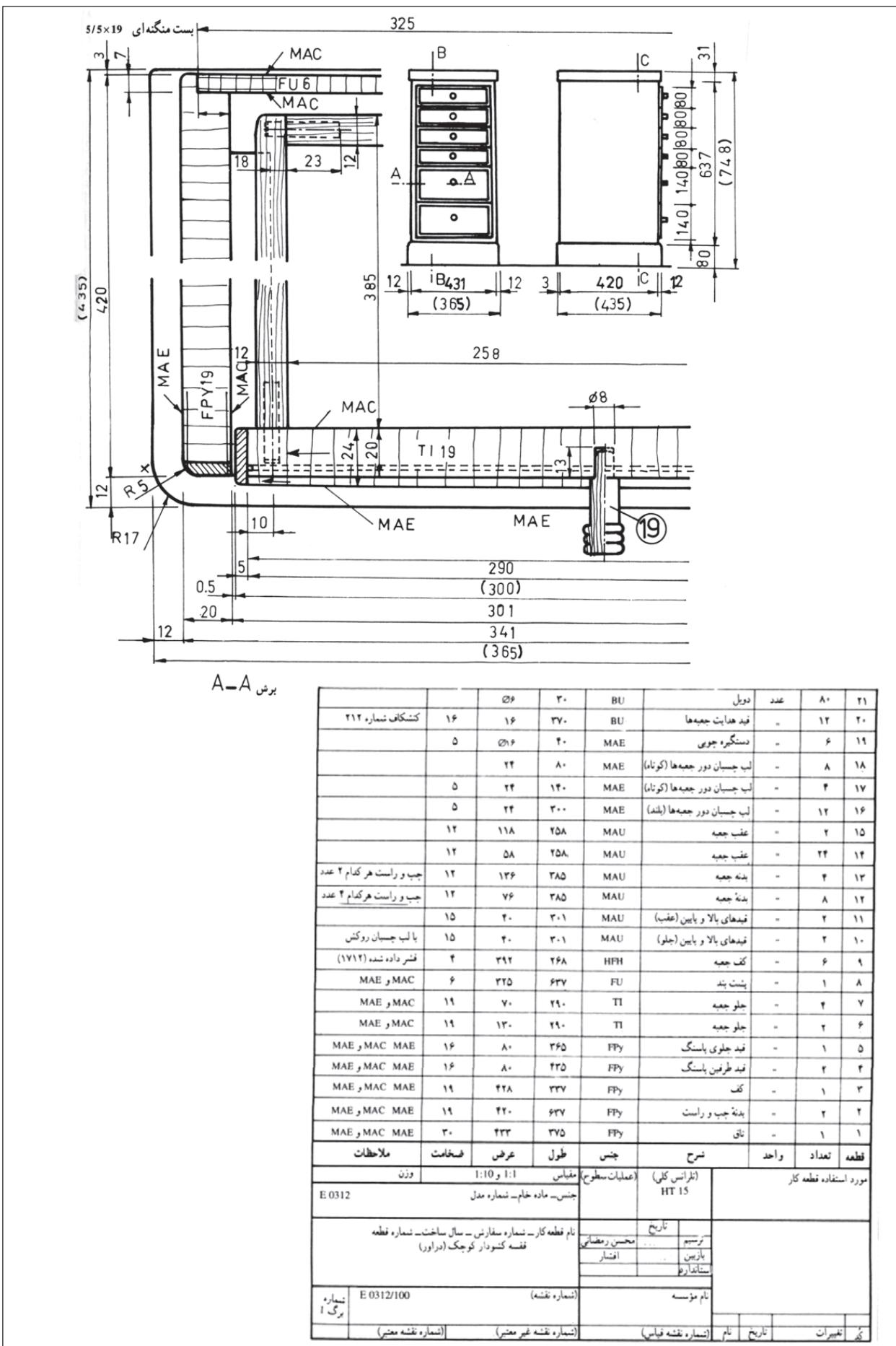
— اندازه نویسی: در نقشه‌های برش جزئی ویژه سری‌سازی باید اندازه نویسی به صورت کامل باشد. تمام اندازه‌های قطعات تکی که در لیست قطعات نوشته می‌شوند و نیز اندازه‌هایی که برای شکل دهی کارمههم هستند، مانند جای دستگیره‌ها، سوراخ‌های کلید و غیره باید روی نقشه قابل خواندن باشند. در مواردی که یک عمل کارگاهی روی قطعه‌ای انجام شود، می‌توان از نوشتند اندازه آن صرف نظر کرد، زیرا این اندازه در نقشه جزئی به طور دقیق داده شده است.

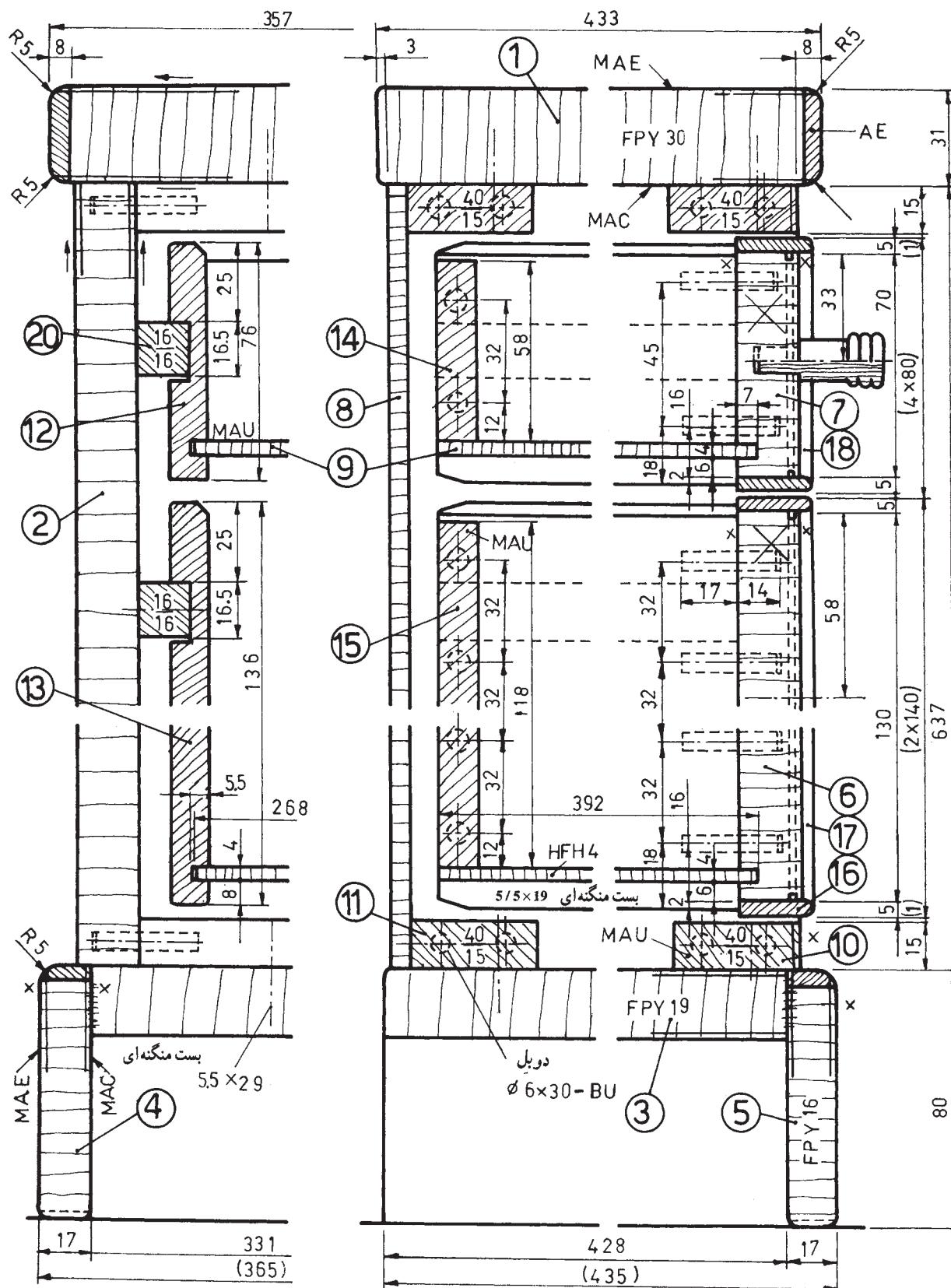
اندازه نویسی در نقشه‌های برش جزئی برای کارهای تک‌سازی باید با معنی و در حد امکان کامل باشد. در نقشه‌های اجرایی اضافه بر آن باید قطعات تشریحی نیز اندازه گذاری شوند. در نقشه‌های شکل دهی اندازه‌ها بیشتر روی کارها و هدف‌های آرشیتکتی (مهندسی) محدود می‌شود.

در نقشه‌های برش جزئی، خطوط اندازه باید به طور کامل رسم شوند و مانند خود برش‌ها به صورت مقطع نباشند. در برش‌های جزئی که تنها نصف قطعه کار نمایش داده می‌شوند، خطوط اندازه را نیز می‌توان به صورت یکطرفه با فلاش محدود کرد (شکل ۳-۴۱).

۴-۳-۴— نقشه‌های جزئی: در نقشه جزئی فقط یک قطعه از کار تولیدی در دو یا سه نما و برش‌های لازم نمایش داده می‌شود. نقشه‌های جزئی در واقع مدارک اجرایی کار هستند که در کارهای سری‌سازی، انبوه سازی و نیز برای قطعات استاندارد کارهای سری‌سازی مورد استفاده قرار می‌گیرند. از آنجا که مورد استفاده نقشه جزئی در کارخانه زیاد است، آن‌ها را بیشتر روی کاغذ A4 ترسیم می‌کنند، زیرا به دلیل کوچکی راحت‌تر می‌توان از آن استفاده کرد و از نظر تکثیر نقشه نیز به هزینه کمتری نیاز دارد. در نقشه جزئی باید نام قطعه ترسیم شده نوشه شود.

در این نقشه‌ها اندازه نویسی درست، دقیق و کامل از اهمیتی ویژه برخوردار است؛ از این رو تمام عملیات کارگاهی قطعات باید اندازه گذاری شوند. این اندازه‌ها می‌توانند دارای تُرانس (اختلاف اندازه مجاز) باشند. از طرف دیگر باید همیشه به این نکته توجه شود که قطعه ترسیم شده با قطعات دیگر متناسب بوده کاملاً با یکدیگر تطبیق داشته باشند تا هنگام مونتاژ و انتساب (داخل یکدیگر

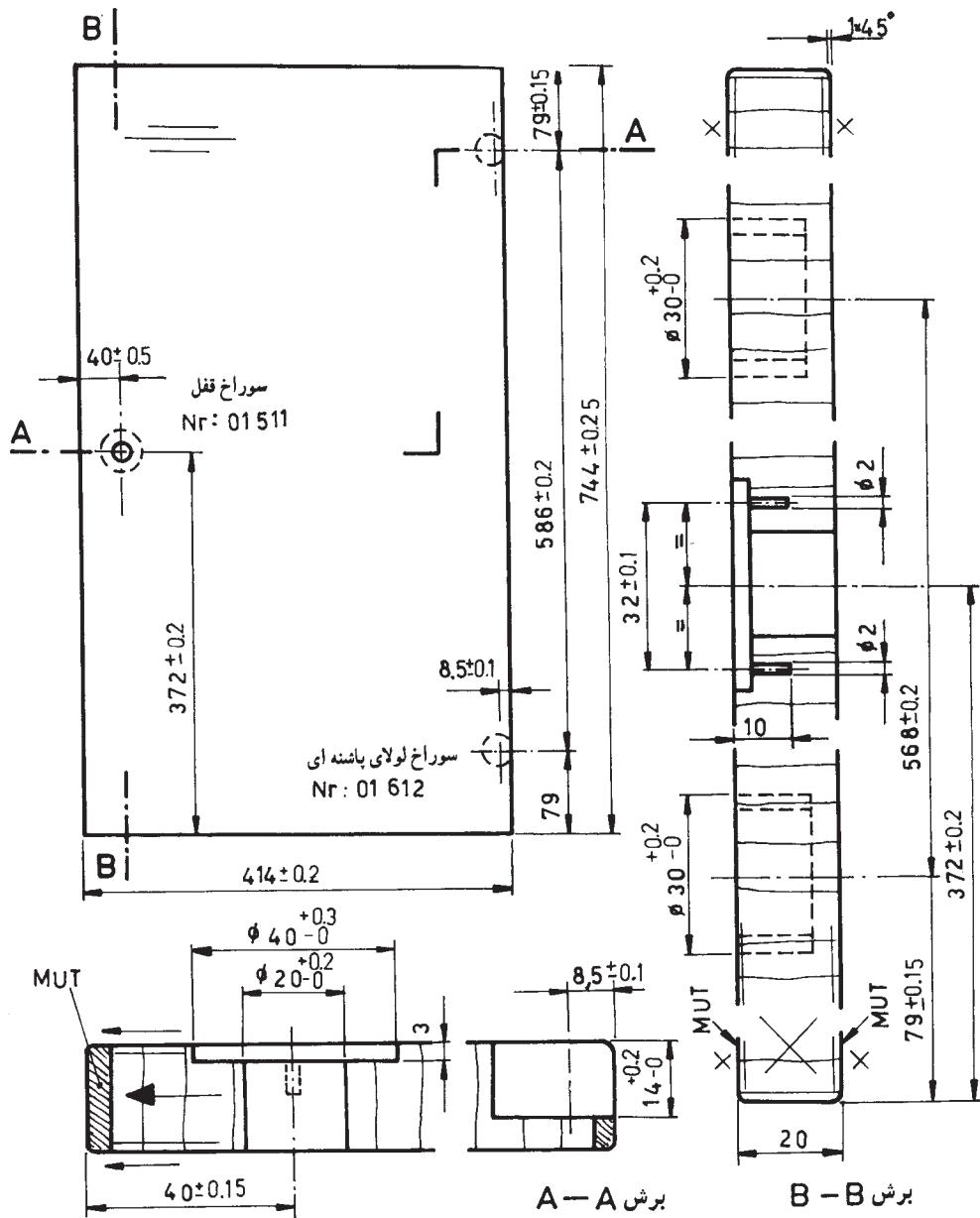
برش C-C

برش B-B

شکل ۴۱-۳- نمونه رسم شده نقشه اجرایی یک کابینت شامل برش‌های جزیی، نمایها و لیست مواد

		۰۶	۳۰	BU		دوبل	عدد	۸۰	۲۱
کنشکاف شماره ۲۱۲	۱۶	۱۶	۳۷۰	BU	قید هدایت جعبه‌ها	"	۱۲	۲۰	
	۵	۰۱۶	۴۰	MAE	دستگیره چوبی	"	۶	۱۹	
		۲۴	۸۰	MAE	لبه چسبان دور جعبه‌ها (کوتاه)	"	۸	۱۸	
	۵	۲۴	۱۴۰	MAE	لبه چسبان دور جعبه‌ها (کوتاه)	"	۴	۱۷	
	۵	۲۴	۳۰۰	MAE	لبه چسبان دور جعبه‌ها (بلند)	"	۱۲	۱۶	
	۱۲	۱۱۸	۲۵۸	MAU	عقب جعبه	"	۲	۱۵	
	۱۲	۵۸	۲۵۸	MAU	عقب جعبه	"	۲۴	۱۴	
چپ و راست هر کدام ۲ عدد	۱۲	۱۳۶	۳۸۵	MAU	بدنه‌ی جعبه	"	۴	۱۳	
چپ و راست هر کدام ۴ عدد	۱۲	۷۶	۳۸۵	MAU	بدنه‌ی جعبه	"	۸	۱۲	
	۱۵	۴۰	۳۰۱	MAU	قیدهای بالا و پایین (عقب)	"	۲	۱۱	
باله چسبان روکش	۱۵	۴۰	۳۰۱	MAU	قیدهای بالا و پایین (جلو)	"	۲	۱۰	
قشر داده شده (۱۷۱۲)	۴	۳۹۲	۲۶۸	HFH	کف جعبه	"	۶	۹	
MAE و MAC	۶	۲۲۵	۶۳۷	FU	پشت بند	"	۱	۸	
MAE و MAC	۱۹	۷۰	۲۹۰	TI	جلو جعبه	"	۴	۷	
MAE و MAC	۱۹	۱۳۰	۲۹۰	TI	جلو جعبه	"	۲	۶	
MAE و MAC و MAE	۱۶	۸۰	۳۶۵	FPy	قید جلوی پاسنگ	"	۱	۵	
MAE و MAC و MAE	۱۶	۸۰	۴۳۵	FPy	قید طرفین پاسنگ	"	۲	۴	
MAE و MAC و MAE	۱۹	۴۲۸	۳۳۷	FPy	کف	"	۱	۳	
MAE و MAC و MAE	۱۹	۴۲۰	۶۳۷	FPy	بدنه‌ی چپ و راست	"	۲	۲	
MAE و MAC و MAE	۳۰	۴۲۳	۳۷۵	FPy	تاق	"	۱	۱	
ملاحظات	ضخامت	عرض	طول	جنس	شرح	واحد	تعداد	قطعه	
وزن	مقیاس	۱:۱ و ۱:۱۰		(عملیات سطوح)	(تلرانس کلی)			مورد استفاده قطعه کار	
E0312	جنس - ماده خام - شماره مدل				HT15				
شماره برگ ۱	E0312/100	(شماره نقشه)			نام مؤسسه				
	(شماره نقشه معترض)	(شماره نقشه غیرمعترض)						تغییرات	کد
					نام	تاریخ	نام		

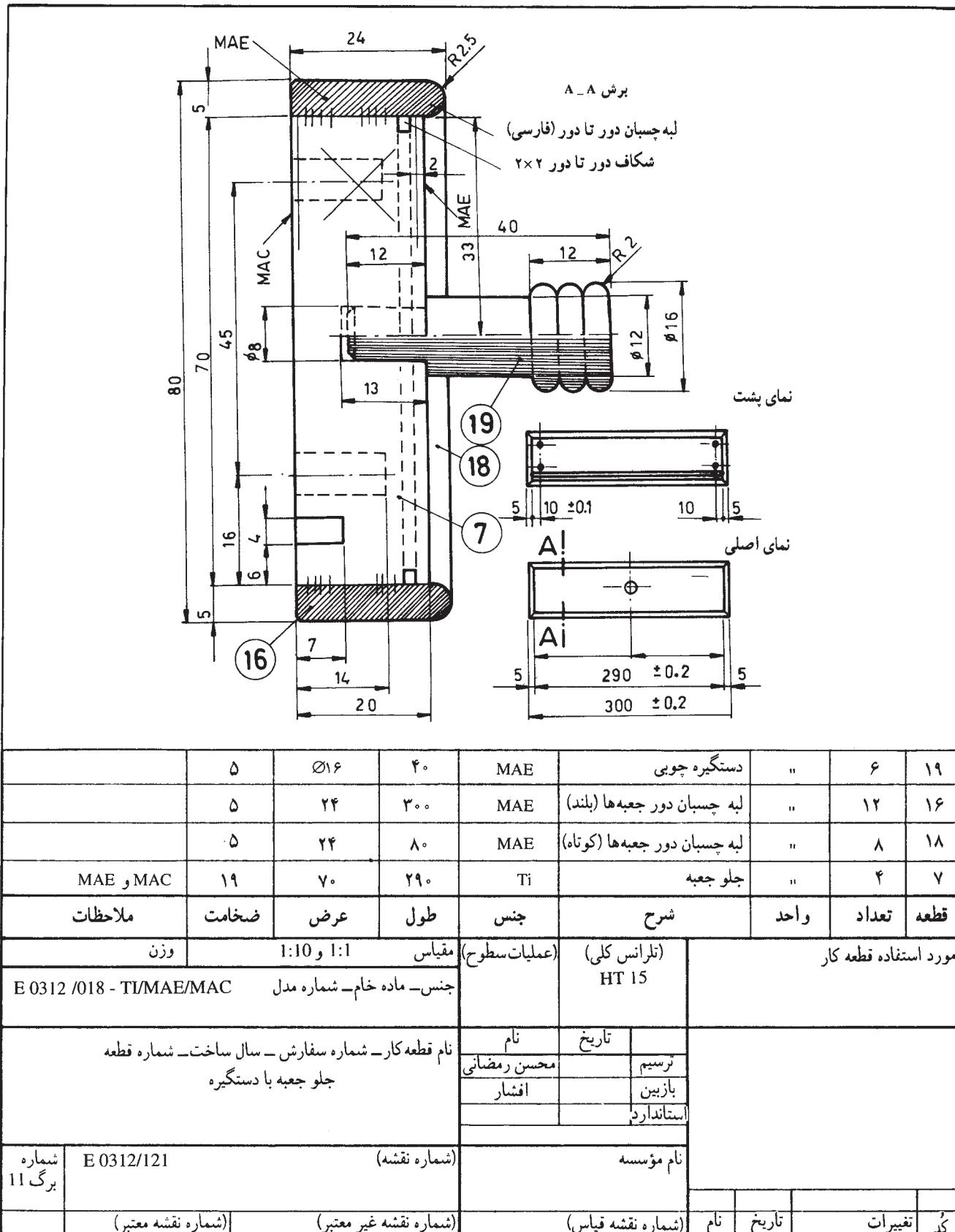
توضیحات : $MAE =$ ماهگونی اصلی $BU =$ چوب پهن برگ $MAC =$ ماهگونی سبیو $MAU =$ چوب ماکور $ANL =$ لبه چسبان $() =$ اندازه‌های داخل برانتز، اندازه‌های بدینه با واضح هستند، زیرا خواهناخواه به دست می‌آیند. مانند اندازه (۸۰) که جمع (۷۰+۵+۵) است. HT مربوط به حالت قرارگرفتن میدان اندازه در صنایع چوب و ۱۵ نمایش دهنده جنس تلرانس است. مقدار آن از جدول به دست می‌آید. مقدار تلرانس HT15 برابر با ۰/۰۱۵ و ۰/۰۳۰ و ۰/۰۵۰ و ۰/۰۷۰ است و در مورد قطعات تعویضی یا ترکیبی کابینت‌ها به کار می‌رود.

وزن		مقیاس 1:1 و 1:5	(عملیات کلی)	(تلرانس کلی)	مورد استفاده قطعه کار
B 0211/014 - STAE/MUT	جنس - ماده خام - شماره مدل			HT 15	
نام قطعه کار - شماره سفارش - سال ساخت - شماره قطعه صفحه میز تحریر، چرخی			نام	تاریخ	
			محسن رضایی	ترسیم	
			افشار	بازبین	
				استاندارد	
شماره برگ 13	BO211/3/7	(شماره نقشه)		نام مؤسسه	
		(شماره نقشه غیر معتبر)		نام	
		(شماره نقشه قیاس)		تاریخ	
				نام	

شکل ۴۲-۳- نقشه جزئی یک در کتابخانه که با چرخن ۹۰ درجه‌ای حول محور افقی تبدیل به صفحه‌ی میز تحریر می‌شود. اندازه‌ها همراه با اختلاف اندازه مجاز نوشته شده‌اند.

توضیح: MUTENYE = Mut: چوب

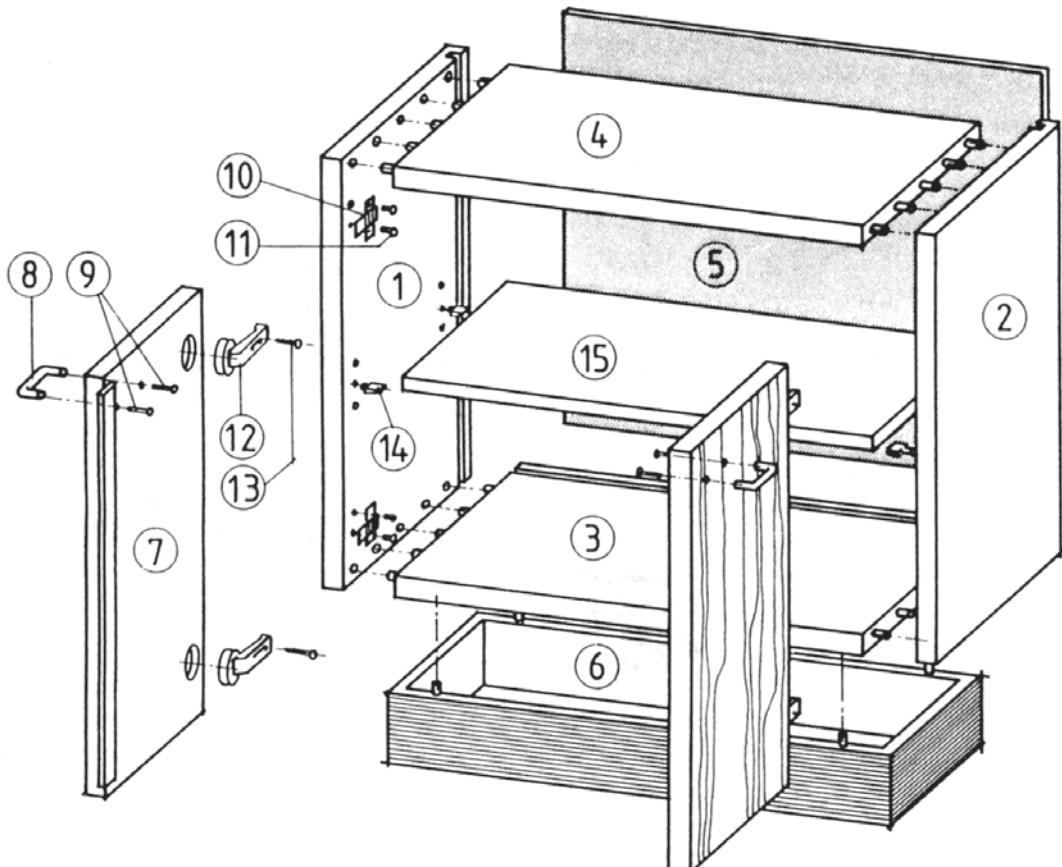
شکل ۴۳-۳- نقشه جزئی گروهی از یک در جعبه و دستگیره، اندازه ها همراه با اختلاف اندازه مجاز نوشته شده اند.

۳-۴-۳- نقشه‌ی استقرار: این نقشه معلومات لازم جهت استقرار ماشین‌ها و تک نک عناصر مورد نیاز ساخت تزیینات داخلی ساختمان‌های بزرگ را نمایش می‌دهد.

۴-۳-۴- نقشه‌ی سر هم کردن یا سوار کردن (مونتاژ): این نقشه چگونگی سوار شدن قطعات را به مونتاژ‌کننده یا مشتری نشان می‌دهد، به طوری که آن‌ها بتوانند کار را به خوبی بیینند؛ مثلاً به صورت قطعات تفکیک شده در پرسپکتیو (انفجاری). نقشه‌ی مونتاژ حاوی تمام اطلاعات لازم جهت سر هم کردن قطعات تکی یا گروهی در یک مونتاژ اساسی است (شکل ۳-۴۴).

نقشه‌های پیشنهادی و نیز نقشه‌های طراحی (اسکیتسه) (SKIZZE) به صورت نقشه کلی یا نقشه برش جزیی ترسیم می‌شوند. در مناقصه‌های تزین داخلی ساختمان‌ها یا ساخت مبلمان قاعده براین است که با اوراق مناقصه، نقشه‌های شکل دهنی نیز جهت توضیح بیشتر پیوست شوند.

۲-۳-۴- نقشه سفارش: این نقشه به عنوان پایه و اساس سفارش است؛ مثلاً در مورد کابینت‌ها، آشپزخانه‌ها، اتاق‌های مسکونی بزرگ و قفسه‌های دیواری، سفارش می‌تواند یک نقشه توضیحی نیز همراه داشته باشد. این نقشه تک تک قطعات کار سفارش شده و نیز موقعیت پس از ساخت آن را نشان می‌دهد.

شکل ۳-۴۴- نقشه‌ی سوار کردن یا مونتاژ یک کابینت ساده به صورت تفکیک شده (پرسپکتیو انفجاری)

قطعات نشان داده شده در شکل به ترتیب عبارتند از:

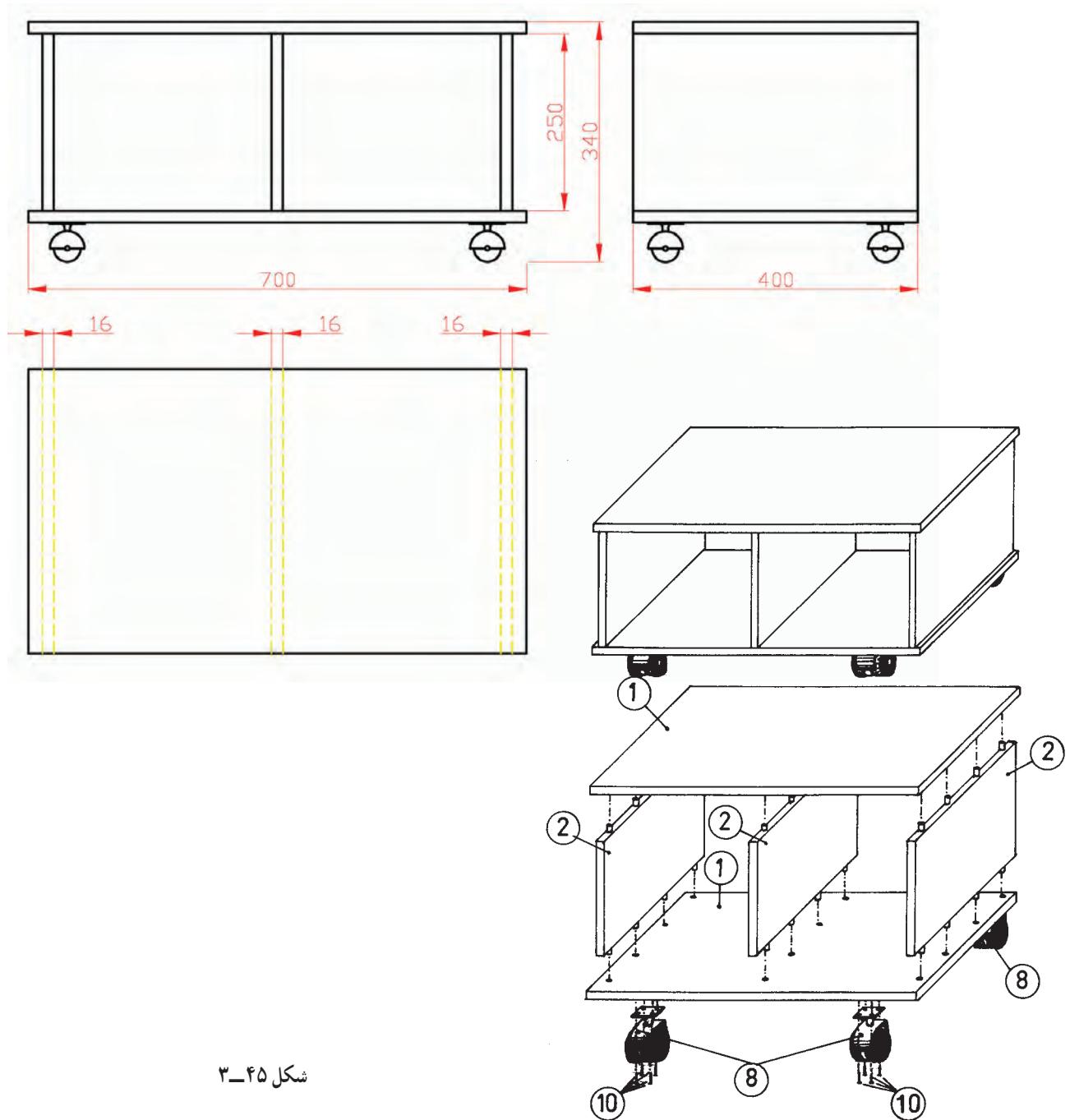
۱- بدنه سمت چپ	۲- بدنه سمت راست	۳- کف	۴- سقف
۵- پشت بند	۶- پاسنگ	۷- لنگه در (سمت چپ)	۸- دستگیره در
۹- پیچ‌های دستگیره در	۱۰- لولای فنری در	۱۱- پیچ‌های لولا	۱۲- برگه لولای فنری (گازر)
۱۳- پیچ لولای فنری	۱۴- زیر سری طبقه	۱۵- طبقه	

۳-۵- طرح و ترسیم نقشه‌های اجرایی کابینت ساده و ... تعیین می‌شود.

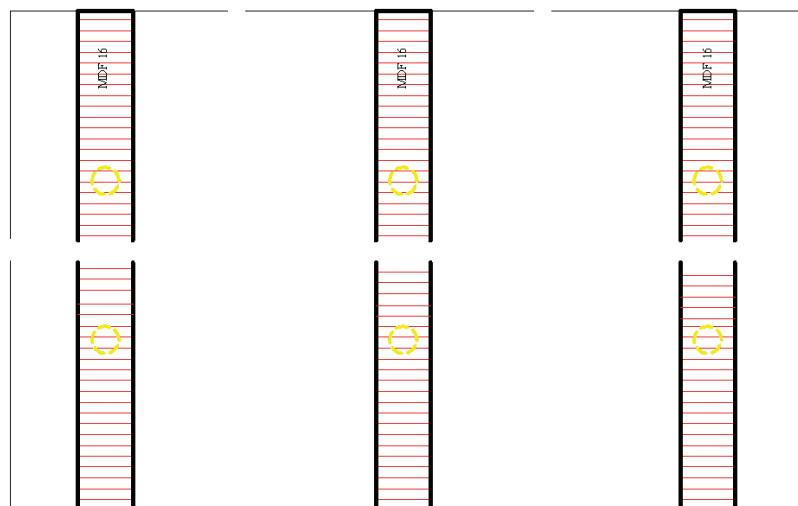
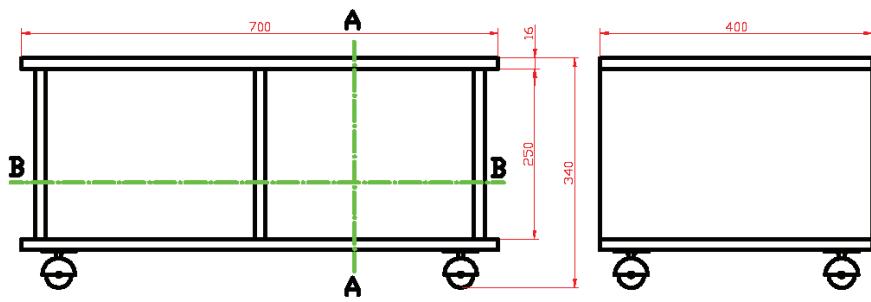
۱-۳-۵- رسم طرح: طرح اولیه نمایها را با وسایل

نقشه کشی یا با دست آزاد و معمولاً در مقیاس $1:10$ یا به صورت تصویر مجسم (پرسپکتیو) رسم می‌کنیم. در اینجا اکثر اوقات لازم می‌شود که چند برش جزئی و در حد امکان به اندازه طبیعی طراحی شود (شکل ۳-۴۵ تا ۳-۴۹).

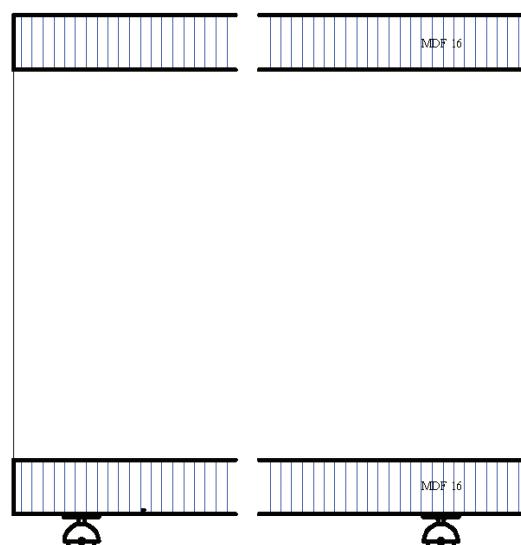
در این نقشه‌ها مرحله نخست، طرح ریزی است. در این مرحله افکار اولیه مربوط به طرح به صورت طرح مقدماتی یا اسکیتسه (SKIZZE) رسم می‌شود؛ سپس شکل ظاهری و نوع ساخت (صفحه‌ای، تخته‌ای، قاب دار، بدون پایه، با پایه سرخود

شکل ۳-۴۵

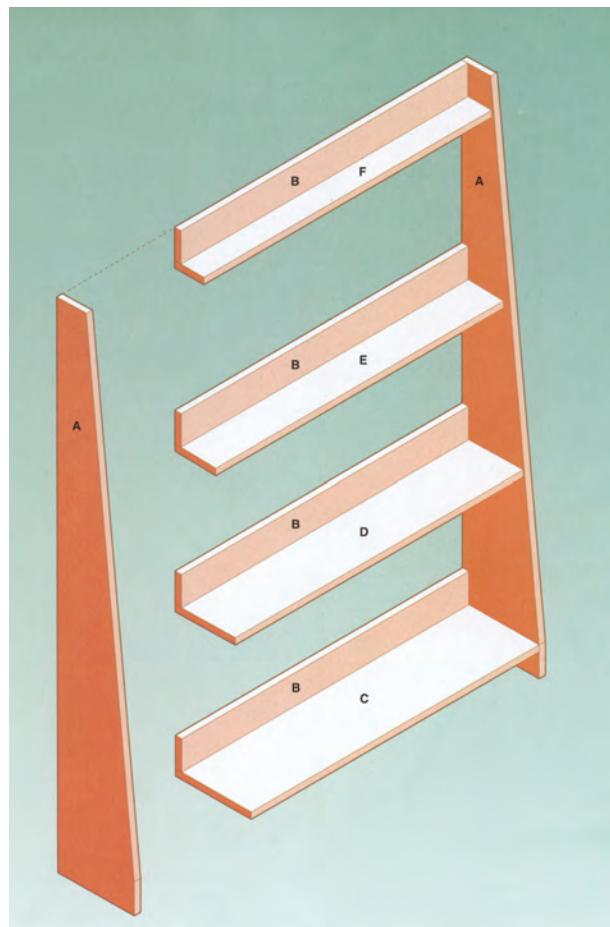
Sec , B — B

Sec , A — A

جدول ۱-۳- لیست مواد مصرفی میز زیر گلدان

ردیف	شرح	جنس	ابعاد به mm به	تعداد	مقدار تمام شده			دروازه	طول m	مقدار کل
					m ^۳	m ^۲	m ^۱			
۱	سقف و کف	MDF	۴۰۰ × ۷۰۰	۲	۱۶	۰/۵۶	۱۰	۰/۶۱۶		
۲	بدنه	MDF	۴۰۰ × ۲۵۰	۳	۱۶	۰/۳	۱۰	۰/۳۳		
۳	چرخ		عدد ۴					۰/۹۶۴	MDF جمع	
۴	دوبل		۰/۸ متر							
۵	چسب چوب		۱۰۰ گرم							
۶	رنگ پوششی		یک لیتر							

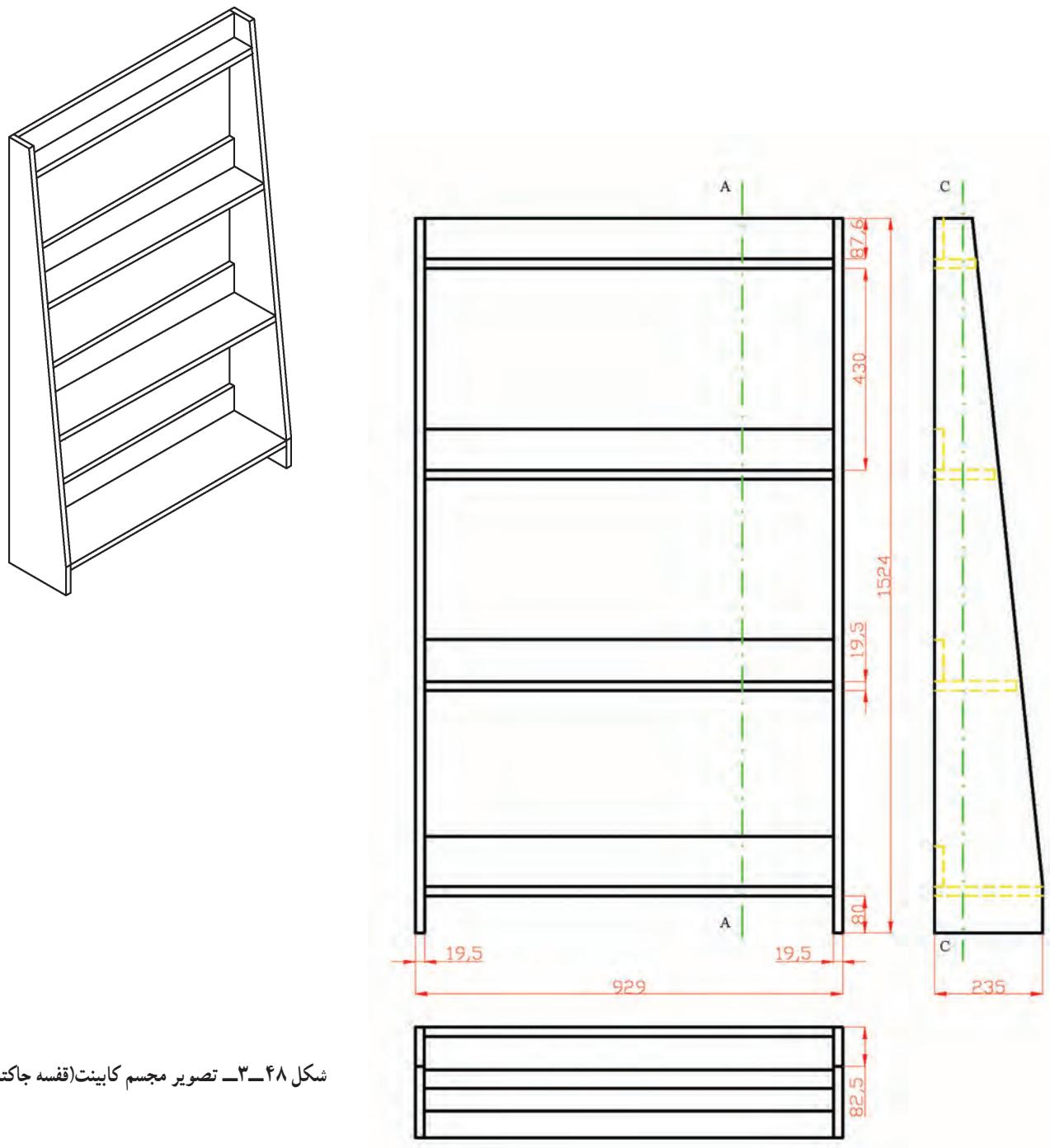

شکل ۳-۴۶—تصویر مجسم انباری قفسه جاکتابی

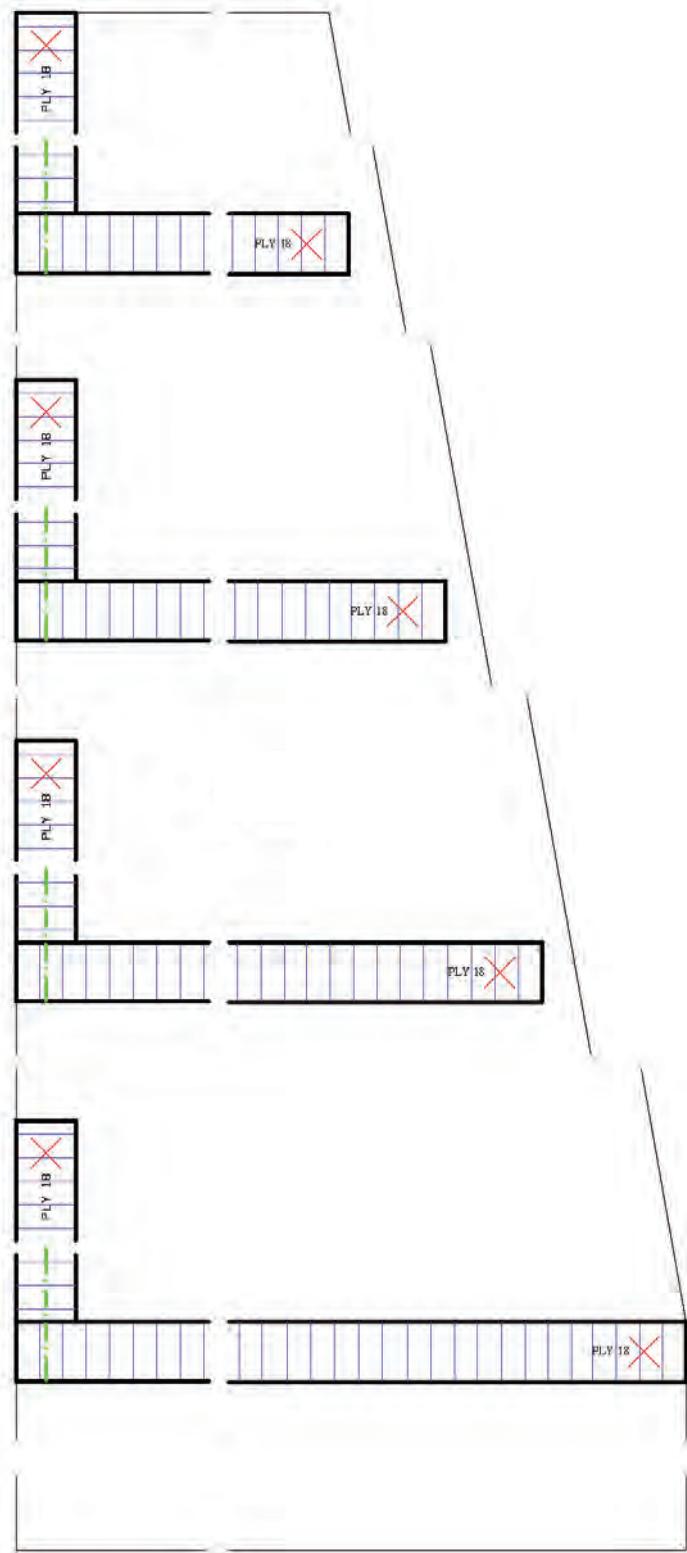

شکل ۳-۴۷—تصویر رنگی قفسه جاکتابی

رديف	تعداد	واحد	شرح	جنس	طول	عرض	ضخامت	ملاحظات
A	2	عدد	بدنه	FPy	1524	235	19.5	
B	4	عدد	پشت طبقه	FPy	890	90	19.5	
C	1	عدد	طبقه	FPy	890	235	19.5	
D	1	عدد	طبقه	FPy	890	178	19.5	
E	1	عدد	طبقه	FPy	890	130	19.5	
F	1	عدد	طبقه	FPy	890	82	19.5	
G	32	عدد	دوبل	BU	45	Ø8		

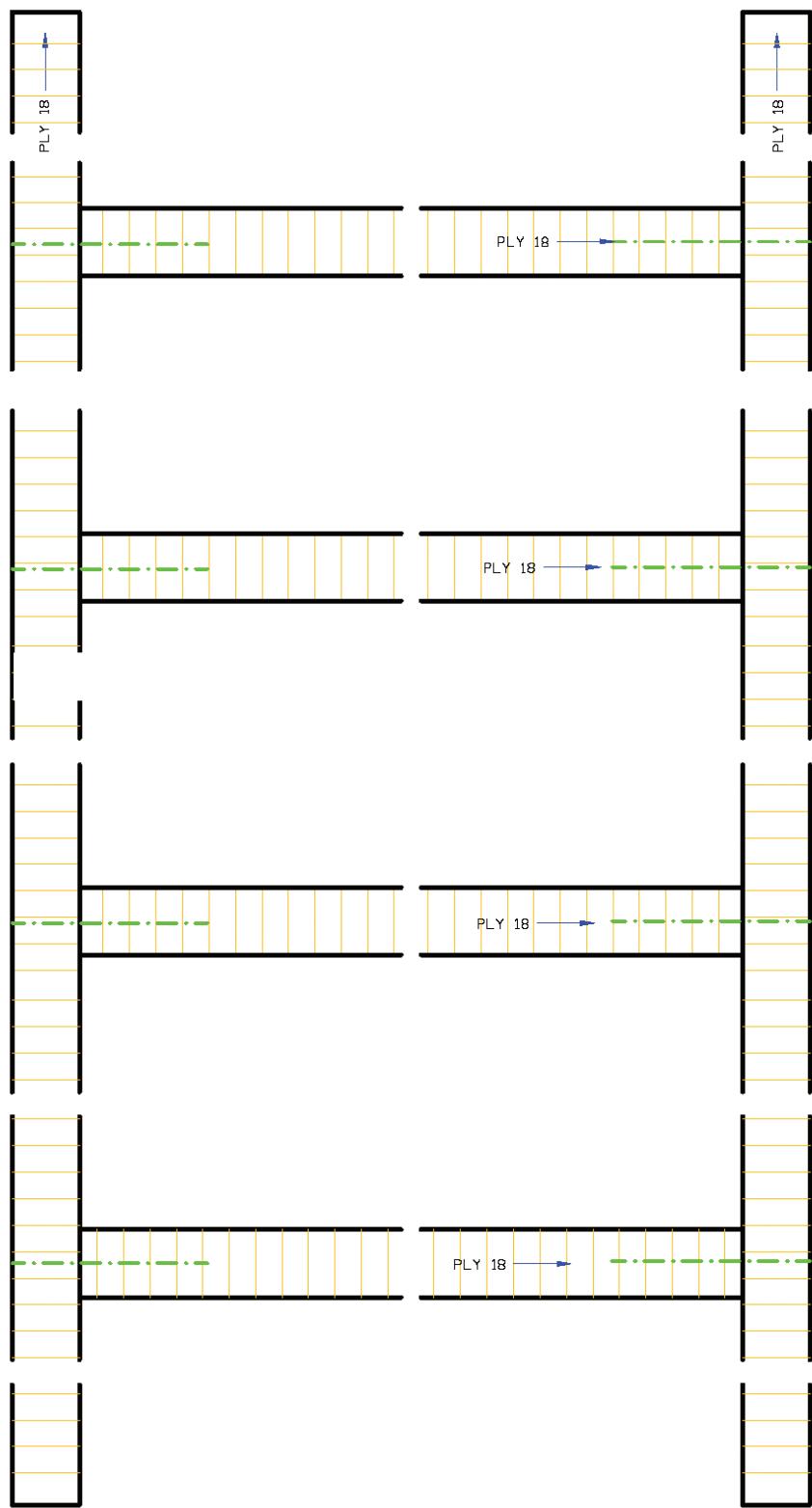

شكل ٤٨-٣- تصوير مجسم كابينت(قفسه جاكتابي)

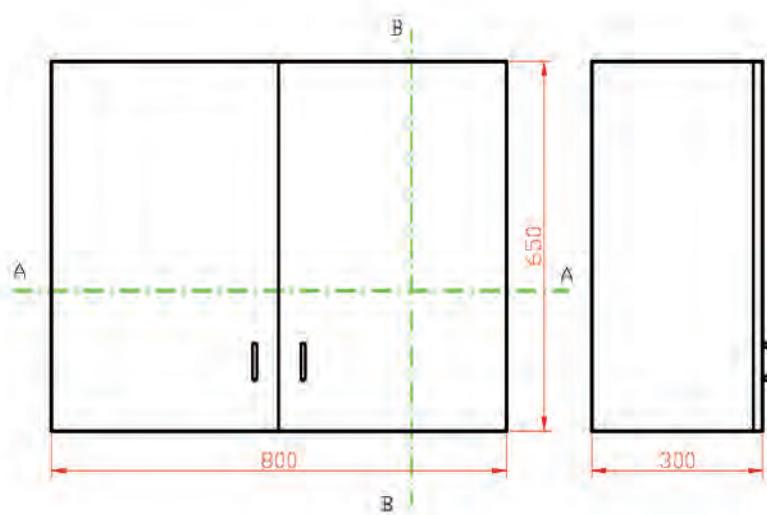
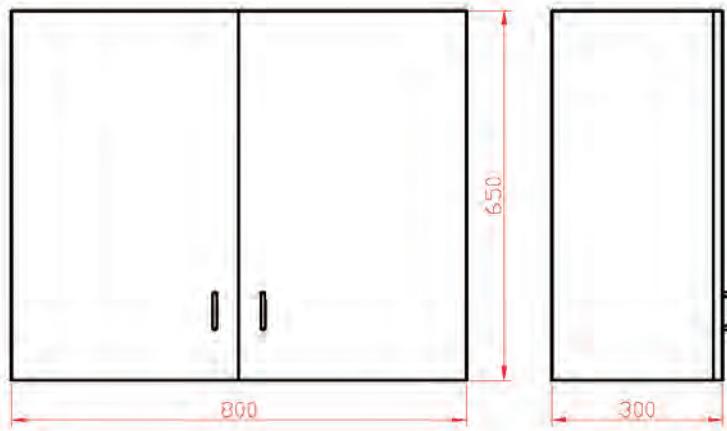

A—A' برش

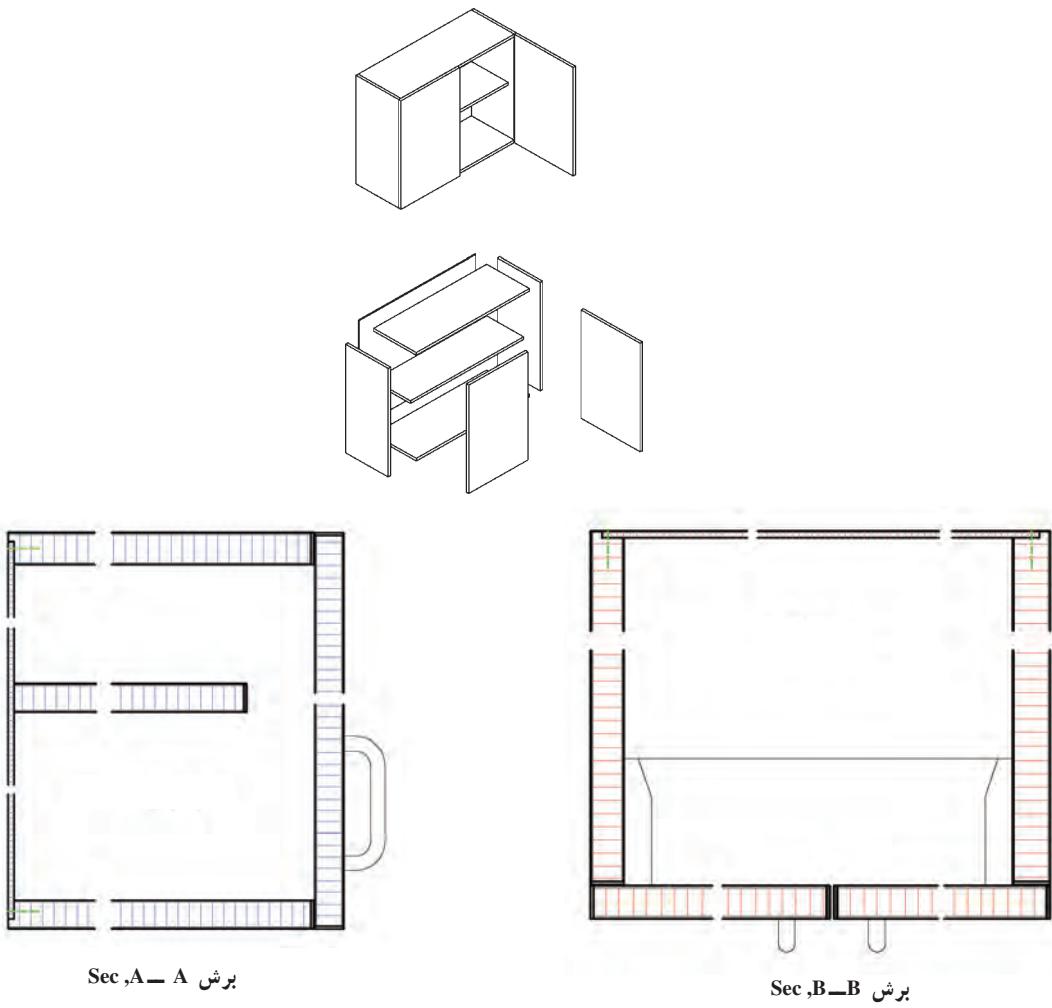
5°

بروش C-C

شکل ۳-۴۸—کابینت دیواری

جدول ۲-۳- لیست مواد مصرفی کابینت دیواری

ردیف	شرح	جنس	بعض اصلی به mm		تعداد	ضخامت	عرض	طول	مقدار تمام شده		در صد دور ریز	مقدار کل
			حجم	سطح					حجم	سطح		
۱	بدنه	MDF	۰/۴۰۶	۱۰	۱	۱۶	۲۸۴	۶۵۰	۰/۳۶۹	۱۶	دور ریز	۰/۴۰۶
۲	سقف و کف	MDF	۰/۴۸۰	۱۰	۱	۱۶	۲۸۴	۷۶۸	۰/۴۳۶	۱۶	دور ریز	۰/۴۸۰
۳	در		۰/۵۷۲	۱۰	۱	۱۶	۴۰۰	۶۵۰	۰/۵۲۰	۱۶	دور ریز	۰/۵۷۲
۴	طبقه		۰/۲۱۱	۱۰	۱	۱۶	۲۵۰	۷۶۸	۰/۱۹۲	۱۶	دور ریز	۰/۲۱۱
۵	پشت بند		۰/۵۵۶	۱۰	۱	۴	۶۴۰	۷۹۰	۰/۵۰۶	۱۶	دور ریز	۰/۵۵۶
۶	لولای کابینت		۱/۶۶۹	جمع ۱۶ MDF میلی متر جمع ۴ MDF میلی متر	عدد ۴				عدد ۴			
۷	زیر سری طبقه		۰/۵۵۶		عدد ۴				عدد ۴			
۸	بیچ				عدد ۳۲				عدد ۳۲			
۹	دستگیره				عدد ۲				عدد ۲			
۱۰	نوار لبه PVC				۸/۵ متر				۸/۵ متر			